YENİ DOĞAN ÇOCUK VE AKİKA KURBANI İLE İLGİLİ MESELELER VE HÜKÜMLERİ

[Türkçe — Turkish — تركي]

Bir grup âlim

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ مسائل وأحكام تتعلق بالمولود والعقيقة ﴾

« باللغة التركية »

مجموعة من العلماء

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2011 - 1432

IslamHouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Soru:

Bir veya iki gün sonra yeni doğacak olan çocuğu karşılamak için ne yapmam veya onun için ne hazırlık yapmam gerekir?

Bu konuda uymam gereken herhangi bir sünnet var mıdır?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Allah Teâlâ'dan, gelecek olan çocuğu size mübârek kılmasını ve sevap hanenizde olması için onu, takvâ sahibi sâlihlerden kılmasını dileriz.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur

((إِذاَ ماَتَ الْإِنْسـاَنُ انْقَطـَعَ عَنْـهُ عَمَلُـهُ إِلاَّ مِـنْ ثَلاَثَةٍ: إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جاَرِيَـةٍ، أَوْ عِلْـمٍ يُنْتَفَـعُ بِـهِ، أَوْ وَلَدٍ صاَلِحٍ يَدْعوُ لَهُ.)) [رواه مسلم]

"**İnsan öldüğü zaman, amelinin sevabı kesilir. Ancak** (hayrın devamlı olması ve faydasının kesilmemesi sebebiyle) **şu üç şeyin sevabı kesilmez: Sadaka-i Câriye** (müslümanların yararlanması amacıyla bir şeyi Allah rızâsı için vakfetmek gibi), **faydalı ilim** (insanlara Allah rızâsı için dînî ilimleri öğretmek veya bunun için kitap yazmak gibi), **kendisine duâ eden hayırlı evlât** (insan vefat ettikten sonra arkasında kendisine rahmet ve mağfiretle duâ eden birisini bıraktığı zaman, o evlâdın duâsı yabancı bir kimsenin duâsından daha çok kabûle şayandır)."[1]

İkincisi:

Bildiğimiz kadarıyla, doğumundan bir veya iki gün önce ya da bundan daha az veya daha fazla bir süre önceden yeni doğacak çocuk için hazırlık yapılması konusunda herhangi dînî amellerin olduğunu bilmiyoruz. Fakat yeni doğacak olan çocuk

[1] Müslim; hadis no:1631

için, selâmet, âfiyet ve hidâyet bulması için duâ etmek gibi güzel duâlar, bunun dışındadır.

Nitekim Allah Teâlâ, Kitab'ı Kur'an-ı Kerim'de sâliha kadın olan İmrân'ın hanımının şöyle duâ ettiğini zikretmiştir:

﴿ إِذْ قَالَتِ ٱمْرَأَتُ عِمْرَٰنَ رَبِّ إِنِّى نَذَرْتُ لَكَ مَا فِى بَطْنِى
مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّىٓ ۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ
رَبِّ إِنِّى وَضَعْتُهَآ أُنثَىٰ وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ وَلَيْسَ ٱلذَّكَرُ كَٱلْأُنثَىٰ ۖ
وَإِنِّى سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَإِنِّىٓ أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ
ٱلرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾ ﴾

[سورة آل عمران الآيتان: ٣٥-٣٦]

"(Ey Peygamber! Hatırlar mısın?) Hani bir zaman İmran'ın hanımı (hamile kalınca) şöyle demişti: Ey Rabbim! Karnımda taşıdığım çocuğumu sana (Beytu'l-Makdis'e hizmet etmesi için) adadım.Onu benden kabul buyur. Çünkü yalnızca sen,(duâmı)

işitensin, (niyetimi) **bilensin. Derken onu doğurunca da: Ey Rabbim! dedi. Ben,** (Beytu'l-Makdis'e hizmet etmeye lâyık olmayan) **bir kız çocuğu doğurdum.Zaten Allah onun ne doğurduğunu pek iyi biliyordu** (ve Allah onun şânını ileride yüceltecektir). (Beytu'l-Makdis'e hizmet etmesini istediğim) **erkek çocuk, kız çocuğu gibi değildir.** (Çünkü erkek çocuğu, kız çocuğundan daha güçlü ve dirâyetlidir). **Ben, onun adını Meryem koydum.Senden, onu ve onun neslinden gelecek olanları,** (senin rahmetinden) **kovulmuş şeytanın şerrinden korumanı diliyorum."**[1]

Çocuğun dünyaya geldiği günde ve ondan sonraki günlerde yapacağınız şeyler, şunlardır:

1. Yeni doğan çocuğun damağına hurma veya bal sürmek ve ona duâ etmek.

Nitekim Ebu Musa el-Eş'arî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

---

[1] Âl-i İmrân Sûresi: 35-36

((وُلِدَ لِي غُـلاَمٌ فَأَتَيْـتُ بِـهِ النَّـبِيَّ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمَّاهُ إِبْرَاهِيمَ فَحَنَّكَهُ بِتَمْرَةٍ وَدَعَا لَهُ بِالْبَرَكَةِ وَدَفَعَهُ إِلَيَّ.))

[رواه البخاري ومسلم]

"Bir erkek çocuğum dünyaya geldiğinde onu alıp Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e getirdim. Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ona İbrahim ismini koyup damağına hurma sürdü ve mübârek olması için ona duâ etti. Ardından onu bana verdi."[1]

2. Çocuğa isim koymak, ilk günde câiz olduğu gibi, yedinci günde de câizdir.

Nitekim Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur

((وُلِدَ لِي اللَّيْلَـــةَ غُـــلَامٌ فَسَـــمَّيْتُهُ بِاسْـــمِ أَبِي إِبْرَاهِيمَ...)) [رواه مسلم]

---

[1] Buhârî; hadis no: 5150. Müslim; hadis no: 2145

"Bu gece bir erkek çocuğum dünyaya geldi. Bunun üzerine onu, atam İbrahim'in ismiyle isimlendirdim..."[1]

Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((عَـــقَّ رَسُـــولُ اللَّهِ صَلَّىٱللَّهُعَلَيْهِوَسَلَّمَ عَـــنِ الْحَسَـــنِ وَالْحُسَيْنِ يَوْمَ السَّابِعِ وَسَمَّاهُمَا.)) [رواه ابن حبان والحاكم وصححه ابن حجر]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Hasan ve Hüseyin'in (doğumlarının) yedinci gününde akîkasını kesti ve ikisine isimlerini koydu."[2]

3. Yeni doğan çocuk için akîka kurbanının kesilmesi ve sünnet edilmesi.

Selmân b. Âmir'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

---

[1] Müslim; hadis no: 3126

[2] İbn-i Hibbân; 12/127. Hâkim; 4/264. Hâfız İbn-i Hacer, "Fethu'l-Bârî; c: 9, s: 589'da hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

((مَعَ الْغُلَامِ عَقِيقَةٌ، فَأَهْرِيقُوا عَنْهُ دَمًـا، وَأَمِيطُـوا عَنْهُ الْأَذَى.))

[رواه الترمذي وأبو داود وابن ماجه وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"Akikası, yeni doğan çocukla birliktedir. Doğumu üzerine kan akıtın (akîka kurbanını kesin) **ve ondan eziyeti giderin** (onun saçını tıraş edin veya sünnet edin)**."**[1]

Semura b. Cundub'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur

((كُلُّ غُلَامٍ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُسَمَّى فِيهِ، وَيُحْلَقُ رَأْسُهُ.)) [رواه الترمذي والنسائي وأبو داود وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir). **Akikası doğumunun yedinci**

[1] Tirmizî; hadis no: 1515. Nesâî; hadis no: 4214. Ebu Davud; hadis no: 2839. İbn-i Mâce; hadis no: 3164. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl"; c:4, s:385'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

gününde kesilir, o günde kendisine isim verilir ve başı tıraş edilir."[1]

İmam İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda özet olarak şöyle demiştir:

" Akikanın faydalarından birisi, çocuğun, annesinin karnından dünyaya çıktığı ilk vakitlerde akikanın, Allah Teâlâ'nın rızâsına yakınlaşmaya vesile olan kurban olmasıdır…

- Akikanın faydalarından birisi; yeni doğan çocuğun üzerindeki rehinliği kaldırması,. Çünkü yeni doğan çocuk, akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir.

- Akikanın faydalarından birisi de, akikanın, yeni doğan çocuk için bir kurban olmasıdır. Nitekim Allah Teâlâ, İsmail -aleyhisselâm-'ı kurban olmaktan kurtarmak için onun yerine bir koçu kurban etmiştir."[2]

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1522. Ebu Dâvud; hadis no: 2838. İbn-i Mâce; hadis no: 3164. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl'; c: 4, s: 385'te hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

[2] Tuhfetu'l-Mevlûd; s: 69

Yine akikanın faydalarından birisi de sanırım, bu vesîleyle akraba ve dostların akîka yemeğinde bir araya gelip toplanmasıdır.

4. Yeni doğan çocuğun sünnet edilmesine gelince, bu fıtratın sünnetlerindendir. Çocuğun temizliği ile ilgili olduğundan dolayı sünnet, yerine getirilmesi gereken görevlerdendir. Çünkü temizlik, namazın geçerli olmasının şartlarındandır.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur

((خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: الْخِتَانُ، وَالِاسْتِحْدَادُ، وَنَتْفُ الْإِبْطِ، وَتَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ، وَقَصُّ الشَّارِبِ.)) [رواه البخاري ومسلم]

"**Beş haslet fıtrattandır** (peygamberlerin sünnetlerindendir): **Sünnet olmak, kasık kıllarını tıraş etmek** (etek tıraşı olmak), **koltuk altı kıllarını yolmak, tırnakları kesmek ve bıyıkları kısaltmak.**"[1]

Üçüncüsü:

[1] Buhârî; hadis no: 5550. Müslim; hadis no: 257

İslâm âlimleri, yeni doğan çocuk için yapılması sünnet olan ameller konusunda şunu zikretmişlerdir:

"Bu dünyada kulakları ilk olarak kelime-i tevhîdi işitmesi için, sağ kulağına ezan okunmasıdır. Bunun çok büyük ve bereketli tesiri vardır.Sol kulağına kamet getirmeye gelince, bu konuda herhangi bir şey sâbit olmamıştır."[1]

Dördüncüsü:

Yeni doğan çocuğun saçlarının tıraş edilmesi, tıraştan sonra da başının safran (zaferan) ile yağlanmasıdır. Bunun birçok tıbbî faydaları vardır. Daha sonra tıraş edilen saçın ağırlığınca altın veya gümüşün sadaka olarak verilmesidir.Tıraş edilen saçın tartılması şart değildir.Eğer altın veya gümüşü sadaka olarak vermek zor gelirse, bu takdirde saçın ağırlığına denk olan altın veya gümüşün yerine onun değerinde meblağ takdir edilir ve bu meblağ, hayır yolunda harcanması için sadaka olarak verilir.

---

[1] Bkz: Silsiletu'l-Ehâdîsi'd-Daîfe; c:1, s: 491

Allah Teâlâ'dan, bizi ve evlatlarımızı her türlü kötülüklerden korumasını, onlar hakkında dünya ve âhirette bize âfiyet nasip etmesini dileriz.

Allah'ın salât ve selâmı, Peygamberimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in üzerine olsun.

Soru:

Anne ve babanın, yeni doğan çocukları için kestikleri Akika kurbanının etinden yemeleri câiz midir?

Çocuğun başının tıraş edilmesi ile Akika kurbanının kesilmesi, aynı günde mi olması gerekir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Anne ve babanın, yeni doğan çocukları için kestikleri Akika kurbanının etinden yemeleri câizdir.

Nitekim Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o Akika kurbanı hakkında şöyle demiştir:

((يُــجْعَلُ جُدوُلاً ، يُؤْكَلُ وَيُطْعَمُ.)) [رواه ابن أبي شيبة في المصنف]

"(Akika kurbanının etleri), **kemikleri kırılmadan ve her kemik başka bir kemikle karıştırılmadan mafsaldan kesilir, sonra ondan yenir** (sahibi ondan yer) **ve** (başkalarına da) **yedirilir."**[1]

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- hadiste geçen: **(جُدوُلاً)** lafzını şöyle açıklamıştır.

"Yani, azalara ayrılır ve kemikleri kırılmaz. Aksine azalar, mafsallarından (eklem yerlerinden) **kesilir."**[2]

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi fetvâlarında şöyle gelmiştir:

"Akika kurbanı kesenin, Akika kurbanının etini, fakirlere, komşulara, akrabalara ve arkadaşlara çiğ veya pişmiş olarak dağıtabilir, kendisi ve âilesi de ondan yiyebilir. Yine, fakir ve

---

[1] İbn-i Ebî Şeybe, el-Musannef, hadis no: 5

[2] Bkz:"eş-Şerhu'l-Mumti'"; c: 7, s: 545

zenginleri, evine dâvet edip onlara ziyâfet de verebilir. Bu konuda herhangi bir sınırlama yoktur."[1]

İkincisi:

Yeni doğan çocuğun yedinci günde saçlarının kesilmesi (tıraş edilmesi) ve aynı günde Akika kurbanının kesilmesi sünnettendir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((كُلُّ غُلَامٍ رَهِينَةٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَـابِعِهِ، وَيُـحْلَقُ، وَيُسَمَّى.))

[رواه أبو داود وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir). Akikası doğumunun yedinci

[1] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi fetvâları; c: 11, s: 443

gününde kesilir, (aynı günde) **başı tıraş edilir ve kendisine isim verilir."**[1]

Bir kimse, çocuğa yedinci günden başka bir günde isim verirse veya Akika kurbanını yedinci günden başka bir günde keserse, bunda herhangi bir sakınca yoktur.

Aynı şekilde Akika kurbanını bir günde keser, saçlarını da başka bir günde tıraş ederse, bunda da herhangi bir sakınca yoktur.

İbn-i Abdilberr -Alla ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Çocuğun Akika kurbanının kesildiği günde başının tıraş edilmesine gelince, âlimler bunu müstehap olarak görürlerdi."[2]

Soru:

---

[1] Dâvud, hadis no: 2838. Elbânî, "Sahih-i Ebî Davud"da "hadis, sahihtir," demiştir.

[2] İbn-i Kayyim; "Tuhfetu'l-Mevlûd"; s: 67

Yeni doğan çocuğun Akika kurbanının etini dağıtmanın hükmü nedir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Yeni doğan çocuk için Akika kurbanı kesmek, sünnettendir.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَعَ الْغُلَامِ عَقِيقَةٌ، فَأَهْرِيقُوا عَنْهُ دَمًا، وَأَمِيطُوا عَنْهُ الْأَذَى.))

[رواه الترمذي وأبو داود وابن ماجه وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"**Akikası, yeni doğan çocukla birliktedir. Doğumu üzerine kan akıtın** (akîka kurbanını kesin) **ve ondan eziyeti giderin** (onun saçını tıraş edin veya sünnet edin)."[1]

Sahibinin bu Akika'dan yemesi câizdir. Aynı şekilde yakın akrabalara, arkadaşlara ve fakirlere yedirmek de câizdir.

Akika kurbanının etini çiğ olarak dağıtmak câiz olduğu gibi, pişirdikten sonra başkalarına yedirmek de câizdir.

Nitekim Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o Akika kurbanı hakkında şöyle demiştir:

((يــُجْعَلُ جُدُولاً ، يُؤْكَلُ وَيُطْعَمُ.)) [رواه ابن أبي شيبة في المصنف]

"(Akika kurbanının etleri), **kemikleri kırılmadan ve her kemik başka bir kemikle karıştırılmadan mafsaldan kesilir, sonra ondan yenir** (sahibi ondan yer) **ve** (başkalarına da) **yedirilir.**"[2]

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1515. Nesâî; hadis no: 4214. Ebu Davud; hadis no: 2839. İbn-i Mâce; hadis no: 3164. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl"; c:4, s:385'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

[2] İbn-i Ebî Şeybe, el-Musannef, hadis no: 5

İbn-i Sîrîn ve Hasan Basrî'den -Allah ikisine de rahmet etsin- geldiğine göre, **"Akika, onlara göre, Kurban bayramında kesilen kurban gibi, etinden yenir ve başkalarına da yedilir."** [1]

İbn-i Hazm -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Akikanın etinden yenir, ondan başkalarına hediye edilir ve sadaka verilir."[2]

Akika kurbanının etinin hepsinin pişirilmesi müstehaptır. Hatta ondan sadaka olarak verilen kısmı bile pişirilmesi müstehaptır. Nitekim ilk müslümanlardan, Câbir b. Abdullah -Allah ondan râzı olsun- gibi, bazılarının bunu müstehap gördüklerine dâir rivâyet gelmiştir.

Atâ b. Ebî Rabâh -Allah ona rahmet etsin- Akika hakkında şöyle derdi:

"Akika kurbanını parça parça keser, sonra tuzlu suda pişirir ve komşulara dağıtır."[3]

---

[1] İbn-i Ebî Şeybe, el-Musannef, hadis no: 5

[2] İbn-i Hazm, 6

[3] Beyhakî; 'Sünen', hadis no: 19827

Soru:

Bizim çocuklarımız çoğaldı.Fakat koyun bulamadığım için çocuklarımızdan birisine isim vermekte yaklaşık beş ay geciktik. Şimdi bu çocuğa isim vermek câiz midir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti, yeni doğan çocuğa isim verme konusunda çeşitli hadisler gelmiştir. Bu hadislerden bazıları şunlardır:

1. Amr b. Şuayb, babasından, o da dedesinden şöyle rivâyet etmiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِتَسْمِيَةِ الْمَوْلُودِ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَوَضْعِ الأَذَى عَنْهُ، وَالعَقِّ.)) [رواه الترمذي وقال: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ، وحسنه الألباني في صحيح الترمذي]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- doğan çocuğu yedinci gününde isim verilmesini, ondan eziyetin giderilmesini (saçının tıraş edilmesini) **ve Akika kurbanının kesilmesini emretti."**[1]

Semura b. Cundub'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((كُلُّ غُلَامٍ رَهِينَةٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَـابِعِهِ، وَيُـحْلَقُ، وَيُسَمَّى.))

[رواه أبو داود وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir). **Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir,** (aynı günde) **başı tıraş edilir ve kendisine isim verilir."**[2]

---

[1] Tirmizî, hadis no: 2832. Tirmizî şöyle demiştir: "Bu, hasen garib hadistir." Elbânî, "Sahih-i Tirmizî"de "hadis hasendir" demiştir.

[2] Dâvud, hadis no: 2838. Elbânî, "Sahih-i Ebî Davud"da "hadis, sahihtir," demiştir.

2. Yeni doğan çocuğa doğduğu ilk günde isim verildiğine delâlet eden hadisler:

((وُلِدَ لِي اللَّيْلَةَ غُلَامٌ، فَسَمَّيْتُهُ بِاسْمِ أَبِي إِبْرَاهِيمَ.))

[رواه مسلم]

"Bu gece bir oğlum oldu. Ona, atam İbrahim'in adını koydum."[1]

Âlimlerin büyük çoğunluğu yeni doğan çocuğa yedinci günde isim vermenin daha fazîletli olduğu görüşüne varmış ve şöyle demişlerdir:

"Enes b. Mâlik'in -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadis, sadece doğduğu ilk günde çocuğa isim vermenin câiz olduğuna delâlet eder.Fakat müstehap olduğuna delâlet etmez."[2]

Mâliki mezhebinin bazı âlimleri ile Nevevî -Hanbelilerin bir görüşü de bu doğrultudadır- şöyle demişlerdir:

"Doğduğu ilk günde çocuğa isim vermek müstehaptır. Aynı şekilde yedinci günde de isim vermek müstehaptır."

---

[1] Müslim, hadis no: 2315

[2] el-Muğnî, c: 9, s: 356

Nevevî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Sünnet olan; doğumunun yedinci gününde veya doğduğu günde çocuğa isim vermektir."[1]

Buhârî -Allah ona rahmet etsin-, çocuğun Akika kurbanını kesmek isteyen kimsenin, Akika kurbanını keseceği yedinci güne kadar isim vermeyi erteleyebileceğini, Akika kurbanını kesmek istemeyen kimsenin ise ilk günde isim vereceğini belirtmiştir.

İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bu, Buhârî'den başkasında görmediğim iki görüşün arasını bulan ince bir görüştür."[2]

Hâfız el-Irakî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bu, yani yedinci günde isim vermenin müstehap oluşu, Hasan Basrî, Mâlik, Şâfiî, Ahmed ve başka âlimlerin görüşüdür."[3]

Ashâbımız -Şâfiî âlimleri- şöyle demişlerdir:

---

[1] el-Ezkâr, s: 286. Bkz: el-İnsaf, c: 4, s: 111

[2] Fethu'l-Bârî, c: 9, s: 588

[3] Tarhu't-Tesrîb, c: 5, s: 203-204

"Çocuğa yedinci günden önce isim vermekte bir sakınca yoktur."

Muhammed b. Sîrîn, Katâde ve Evzâî -Allah onlara rahmet etsin- şöyle demişlerdir:

"Çocuk tam olarak (özürlü olmadan) **doğarsa, dilerse vaktinde isim verir."**

İbn-i Münzir -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Çocuğa yedinci günde isim vermek güzeldir. Ama ne zaman dilerse, isim verebilir."

İbn-i Hazm -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Çocuğa doğduğu günde isim verilir. İsim verme, yedinci güne ertelenirse güzel olur."

İbn-i Muhelleb -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Çocuk doğarken veya doğduktan sonra ona isim vermek câizdir.Fakat yedinci günde Akika kurbanını kesmeyi niyet ediyorsa, bu takdirde sünnet olan; isim vermeyi yedinci güne ertelemesidir.

İbn-i Muhelleb, bunu, Buhârî'nin; "Akika kurbanını kesmemiş olan kimse için, doğduğu günde çocuğa isim verme babı" sözünden almıştır."

Her halükârda zikredilen şeylerin hepsi, bu konudaki hükmün müstehaplık ve câizlik arasında olduğuna delâlet etmektedir. Yedinci günde isim vermenin farz veya vâcip olduğuna delâlet eden hiçbir şey yoktur. Bir kimse, isim vermeyi yedinci günden sonraya ertelerse, bunda hiçbir sakınca ve günah yoktur.

Nevevî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demektedir:

" Ashâbımız -Şâfiî âlimleri- ile başka âlimler şöyle demişlerdir:

Yeni doğan çocuğa yedinci günde veya yedinci günden önce veya sonra isim vermek müstehaptır. Nitekim bu konuda pek çok sahih hadis gelmiştir."[1]

Yukarıda geçen açıklamalara göre, sizin, yeni doğan -Allah'ın izniyle- mübârek çocuğunuza ilk günde veya yedinci

[1] el-Mecmû', c: 8, s: 415

günde isim vermeniz, Akika kurbanı işini ise imkân buluncaya kadar sonraya bırakmanız daha yerinde ve doğru olurdu. Zirâ Akika kurbanı sadece müstehaptır. Onu terk etmek (kesmemek) hiçbir günahı veya azabı gerektirmez.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Benim sorum şudur: Benim üç tane oğlum var. Birinci ve ikinci oğlum doğdukları vakitlerde erkek çocuğu için iki tane koyun kesmem gerektiğini bilmiyordum. Zaten birinci oğlum doğduğunda esasında bir koyun kesme imkânım bile yoktu.O zaman babam benim yerime oğlumun Akika kurbanını

kesmişti.Şimdi benim birinci oğlum için bir mi yoksa iki koyun mu kesmem gerekir? İkinci oğlum için sadece bir koyun kestim, ancak âileme ve arkadaşlarıma o zaman bir ziyâfet yemeği vermedim. Akika kurbanının etini biz yedik. Bu olaydan dört ay sonra Akika kurbanının tanıdıklara, âileye ve arkadaşlara sadece bir koyundan ziyâfet yemeği vermem gerektiğini öğrendim. Benim sorum şudur: Şimdi ikinci oğlum için bir mi yoksa iki koyun mu kesmem gerekir?Üçüncü oğluma gelince, onun için iki koyun kestim.Fakat bu iki koyundan birisinin yarısına yakınını sadece biz yedik.Bu fiil, câiz midir yoksa câiz değil midir? Sorularıma cevap vermenizi ricâ ediyorum. Çünkü ben, çocuklarım için Akika kurbanını, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde geldiği gibi doğru bir şekilde yerine getirmek istiyorum.

Allah Teâlâ bizden yana sizi en güzel şekilde mükafatlandırsın.

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Akika kurbanı müekked sünnettir ve bunu terk eden kimseye hiçbir günah yoktur.

Nitekim Amr b. Şuayb babasından, o da dedesinden rivâyet ettiğine göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَنْ وُلِدَ لَهُ وَلَدٌ فَأَحَبَّ أَنْ يَنْسُكَ عَنْهُ فَلْيَنْسُكْ، عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ.)) [رواه أبو داود وحسنه الألباني في صحيح أبي داود]

"**Her kimin bir çocuğu olur da onun için kurban** (Akika kurbanı) **kesmek isterse, onu kessin. Erkek çocuğu için birbirine denk iki, kız çocuğu için ise tek koyun kessin.**"[1]

İkincisi:

İmkânı olmadığından veya Akika kurbanını bilmediğinden dolayı çocukları için Akika kurbanı kesmezse, -aradan uzun süre geçmiş olsa bile- onlar için Akika kurbanı kesmesi müstehaptır.

---

[1] Ebu Davud; hadis no:2842. Elbânî; "Sahîh-i Ebî Davud"da hadis hasendir" demiştir.

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi'nin fetvâlarında şöyle gelmiştir:

"Soru: Bir kimse, fakir olduğu için erkek çocukları olduğu halde hiçbiri için Akika kurbanı kesmemişse, aradan yıllar geçtikten sonra Allah Teâlâ lütfundan onu zengin kıldıktan sonra bu kimsenin Akika kesmesi gerekir mi?

Cevap: Durum zikredildiği şekilde ise, her erkek çocuğu için iki koyun olmak üzere Akika kurbanını kesmesi bu kimse için meşrûdur."

Üçüncüsü:

Bir dede, torunu için Akika kurbanı kesebilir.Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- iki torunu Hasan ve Hüseyin için Akika kurbanlarını kesmiştir.

İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّىٱللَّهُعَلَيْهِوَسَلَّمَ عَـقَّ عَـنِ الْحَسَــنِ، وَالْحُسَيْنِ كَبْشَيْنِ كَبْشَيْنِ.)) [رواه أبو داود والنسائي وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Hasan ve Hüseyin için (Akika olarak) **ikişer ikişer koç kesti."**[1]

Buna göre, sünneti tam olarak yerine getirmek istiyorsanız, dedesinin (yani sizin babanızın) yerine getirdiğini tamamlamak için birinci oğlunuz için bir koyun kesersiniz. Eğer dedesinin kestiği bir koyunla yetinirseniz, bunda bir sakınca yoktur.

Dördüncüsü:

Bazı fakihler, Akika kurbanının, hükümleri ve verilen yerler bakımından aynı Kurban bayramında kesilen kurban gibi olduğu görüşüne varmışlardır.Bundan dolayı insanın, Akika kurbanını üç kısma ayırması, üçte birlik kısmını kendisi, ikinci kısmını arkadaşları, üçüncü kısmını da fakirler için taksim etmesi müstehaptır.

Bazı âlimler ise Akika kurbanının, Kurban bayramında kesilen kurban gibi olmadığını, dolayısıyla Akika kurbanını dilediği şekilde kullanabileceği görüşüne varmışlardır.

---

[1] Ebu Davud; hadis no: 2841. Nesâî; hadis no: 4219. Elbânî; "Sahih-i Ebî Davud"; hadis no: 2466'da "hadis sahihtir," demiştir.

"Her halükârda Akika kurbanından bir şey çıkarmazsanız (taksim edip dağıtmazsanız) bile, Akika kurbanınız geçerlidir.

Kurban bayramında kesilen kurbana gelince, bir kimse onun etinin hepsini yer ve etinden hiçbir şeyi tasaddukta bulunmazsa, (kasaptan) en az bir Ukiyye (yaklaşık olarak 300 gram) et satın alarak onu tasaddukta bulunmak sûretiyle tasaddukta bulunmadığı eti tazmin etmiş olur."[1]

Buna göre Allah'a hamd olsun ikinci oğlunuz için Akika kurbanı tam olarak yerine gelmiştir. Aynı şekilde üçüncü oğlunuz için de böyledir.

Allah Teâlâ'dan evlâtlarınızı mübârek kılmasını, onları Allah'a itaatte size yardımcı kılmasını ve İslâm ve müslümanlar için saklanmış birer nimet kılmasını dileriz.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

---

[1] Keşşâfu'l-Kınâ'"; c: 3, s: 23

Müslüman olmayan annemin, doğum günümde benim için bir sürpriz doğum günü partisi düzenlemeyi planladığını öğrendim. Bu konudaki hüküm nedir?

Eğer doğum gününü kutlamak câiz değil ise, annemin bu isteğini reddederken ona kötülük yapmamak için ne yapmalıyım?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

İnsanların doğum günü diye adlandırdıkları bu gün hakkında değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- fetvâ vermiş ve şöyle demiştir:

"Her hafta veya her yıl bayram haline getirilerek kutlanan hiçbir şey, meşrû değildir. Bu, bid'attır.

Bunun delili şudur:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- yeni doğan çocuk için Akika kurbanını meşrû kılmış, fakat bunun dışında hiçbir şeyi meşrû kılmamıştır.İnsanların bu günleri, her hafta veya her yıl bayram haline getirmeleri; bu bayramları İslâmî bayramlara

benzetmiş olmaları anlamına gelir ki bu, haramdır, câiz değildir. İslâm dîninde Ramazan bayramı, Kurban bayramı ve haftalık bayram olan Cuma günü olmak üzere bu üç dînî bayramdan başka hiçbir bayram yoktur.

Kurban bayramı, Ramazan bayramı ve Cuma günü, âdetler babından değildir. Çünkü günler, tekrar edip durmaktadır.

Bunun içindir ki Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldikleri zaman Ensar'ı (Kurban bayramı ile Ramazan bayramı dışında) iki bayramı kutlar halde bulmuştur.

Nitekim o hadis şöyledir:

((قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وَلَهُمْ يَوْمَانِ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا، فَقَالَ: مَا هَذَانِ الْيَوْمَانِ؟ قَالُوا: كُنَّا نَلْعَبُ فِيهِمَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَكُمْ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا: يَوْمَ الْأَضْحَى، وَيَوْمَ الْفِطْرِ.)) [رواه أبو داود والنسائي وصححه الألباني في سلسلة الأحاديث الصحيحة]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- (hicretten sonra Mekke'den) Medine'ye geldiklerinde, Medinelilerin (Nevruz günü ile Mehricân günü diye) eğlendikleri iki günleri vardı.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Bu günler nedir? Diye sordu.

Medineliler:

- Biz (İslâm'dan önce), câhiliyet devrinden beri bu günlerde eğleniriz, dediler.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu

- Şüphesiz Allah size, o iki günün yerine daha hayırlı olan iki bayramı: Kurban bayramı ile Ramazan bayramını vermiştir."[1]

İkincisi:

Annenize karşı nasıl davranmanız gerektiğine gelince, işin hakikatini kendisine açıkça söylemenizi, Allah Teâlâ'nın bu işe izin vermediğini ve İslâm dîninin bunu yasakladığını kendisine

---

[1] Ebu Davud; hadis no: 1134. Nesâî; hadis no: 1556. Elbânî de; "Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha"; hadis no: 2021'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir. Bkz: Tevhid Kitabı Şerhi, 1/382

belirtmenizi uygun görüyorum. Böyle olursa, sizin, annenizden önce böyle bir şey yapmanız mümkün değildir.Ona şöyle deyin: Şayet Allah Teâlâ bu yaptığınız şeye izin vermiş olsaydı, ben mutlu olur ve sana teşekkür ederdim. Ama durum, kesinlikle ne benim, ne de başka hiç kimsenin elinde değildir. Buna, ancak Allah Teâlâ hüküm verir. Biz müslümanlar buna teslim olmamız gerekir. Bu konu, Alîm ve Hakîm olan Allah Teâlâ'nın emri olduğuna göre bunu tartışmamız câiz değildir.

Bütün bunları en güzel üslup ve en ince yollarla annenize bildirmelisiniz. Eğer ikna olur ve sizin bu durumunuzu takdir ederse, Allah'a hamd olsun. Yok eğer ikna olmazsa, partinin düzenlendiği vakitte evin dışında olmaya gayret et ki hiç kimse seni bu partiye katılmaya zorlamasın veya (partiye katılma konusunda) nefsine yenilmeyesin.Annenizin yaptıklarından dolayı size hiçbir günah yoktur. Allah Teâlâ'nın rızâsı, her yaratılanın rızâsının üstündedir. Eğer anneniz bugün bunu şiddetle reddederse, gelecekte Allah Teâlâ'nın izniyle Allah Teâlâ senden râzı olabilileceğini bilmelisin.

Soru:

Benim müslüman olan bir bayan arkadaşım var, fakat müslüman olmayan âilesiyle birlikte yaşıyor. Şu an bu arkadaşım hamile ve kendisini boşayan müslüman kocası başka bir ülkede yaşamaktadır. Bu arkadaşım Akika kurbanının hükmü hakkında sormaktadır.

Bu arkadaşımın oğlunun Akika kurbanını kesmesi gerekir mi?

Bu arkadaşım Akika kurbanını nasıl kesmelidir?

Bu arkadaşımın çocuk doğduktan sonra onun kulağına ezân okuması gerekir mi?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Akika kurbanı, müstehap olan sünnettir. Dînen mükellef olanlara farz veya vâcip değildir. Her kim, bu sünnete uyarak onu yerine getirirse, ecir ve fazîlete nâil olur. Her kim de bu sünnete uymayıp onu yerine getirmezse, kusurlu davranmış olur.Fakat günah kazanmayı hak etmemiştir.İlim ehlinin büyük çoğunluğu bu görüşe varmıştır.

İkincisi:

Aslolan; Akika kurbanının, çocuğun babasının malından olmasıdır, annesinin ve çocuğun kendisinin malından değildir.Zirâ Akika kurbanının meşruluğu ile ilgili Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den gelen hadislerde emre ilk muhatap olan kişi, babadır.

Fakat bazı fakihler şöyle demişlerdir:

"Şu hallerde babanın dışında bir kimsenin Akika kurbanını kesmesi câizdir:

1. Baba güç yetiremez ve Akika kurbanını kesmekten imtina ederse,

2. Bir kimse, Akika kurbanını babanın yerine kendisi kesmek için çocuğun babasından izin ister de baba da ona izin verirse.

Fakihler, İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- sâbit olan şu hadisi buna delil göstermişlerdir:

((عَــقَّ رَسُــولُ اللَّهِ صَلَّىٱللَّهُعَلَيْهِوَسَلَّمَ عَــنِ الْحَسَــنِ، وَالْحُسَيْنِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا كَبْشَيْنِ كَبْشَيْنِ.)) [رواه والنسـائي وصححه الألباني في صحيح النسائي]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Hasan ve Hüseyin için (Akika olarak) **ikişer ikişer koç kesti."**[1]

Yine fakihler şöyle demişlerdir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in torunu Hasan ve Hüseyin için Akika kurbanlarını bizzat kendisinin kesmesi, babanın izni ve rızâsı olması halinde, Akika kurbanını babanın dışında bir akrabanın kesmesinin câiz olduğuna bir delildir.

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin-:

((كُلُّ غُلَامٍ رَهِينَةٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُــحْلَقُ، وَيُسَمَّى.))

[رواه أبو داود وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

---

[1] Nesâî; hadis no: 4219. Elbânî; "Sahih-i Nesâî"de "hadis sahihtir," demiştir.

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir)**. Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir,** (aynı günde) **başı tıraş edilir ve kendisine isim verilir."**[1]

Bu hadisin şerhinde şöyle demiştir:

تُـذْبَحُ: "Kesilir" lafzı, edilgen fiildir. Bu fiil, Akika kurbanını kesecek olan kimsenin tayin edilmediğine delâlet eder. Şâfiîlere göre ise, çocuğun nafakası kime âit ise, Akika kurbanını onun kesmesi gerekir. Hanbelîlere göre ise, babanın ölümü veya kesmekten imtinâ etmesinin dışında Akika kurbanını babanın kesmesi gerekir.

Râfiî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Hasan ve Hüseyin için Akika kurbanı kesti, hadisi, te'vil edilmiş gibidir."

Nevevî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

---

[1] Dâvud; hadis no: 2838. Elbânî, "Sahih-i Ebî Davud"da "hadis, sahihtir," demiştir.

"Hasan ve Hüseyin'in babası (Ali -Allah ondan râzı olsun-), doğduklarında Akika kurbanını kesemeyecek durumda olması veya Akika kurbanını kesmesi için Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e izin vermiş olması veya "akka" kelimesi, "emretti" anlamında olması veyahut da bu fiil (başkasının oğlu için Akika kurbanını kesmek), Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hususiyetlerinden olması, ihtimal dâhilindedir. Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Kurban bayramında ümmetinden kurban kesemeyenler için kurban kesmiş ve bazı âlimler bunu, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hususiyetlerinden saymıştır."[1]

Kısaca söylemek gerekirse, annenin çocuğu için Akika kurbanını kesmesi gerekmez. Ancak babasının kesmek istememesi veya babanın uzak bir yerde olması ya da çocuğun doğduğundan habersiz olması sebebiyle kesememesi halinde annenin Akika kurbanını kesmesi müstehaptır. Allah Teâlâ, bu davranışından dolayı anneye ecir ve sevap yazacaktır.

Üçüncüsü:

---

[1] Fethu'l-Bârî, c: 9, s: 595

Yeni doğan çocuğun kulağına ezân okunmasına gelince, bu konuda Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den herhangi bir hadis sâbit olmamıştır (gelmemiştir). Bazı fakihler, bunun müstehap olduğunu söylemişlerdir.

İmam Mâlik -Allah ona rahmet etsin- yeni doğan çocuğun kulağına ezân okunmasının müstehap olmadığını söylemiştir.

Şâfiî mezhebi âlimleri ile diğer âlimlerin dedikleri gibi, yeni doğan çocuğun kulağına ezân okunmasının meşrû olduğunu söylersek, -Allah'ın izniyle, iki görüşten en açık olanına göre, -namaz için okunan ezânda olduğu gibi- ezân okuma işini erkeğin yapması gerektiğini şart koşan ilim ehlinin görüşüne aykırı hareket ederek, yeni doğan çocuğun kulağına annesi veya müslüman kadınlardan birisinin ezân okuması câizdir.

Şâfiî âlimlerinden Şibr Emlesî şöyle demiştir:

"Yeni doğan çocuğun kulağına kadın tarafından bile olsa ezân okunması sünnettir. Çünkü bu ezân, erkeklerin görevi olan

(namaz için okunan) **ezân değildir.Aksine bundan maksat; sadece bereket ummak amacıyla Allah'ın adını anmaktır."**[1]

Şevberî'nin "el-Hâşiye ale'l-Menhec" adlı eserinde yeni doğan çocuğun kulaklarına ezân okunmasında okuyacak kimsenin erkek olması şart değildir. Bazı âlimlerin anladıkları gibi yeni doğan çocuğun kulağına ebe (doğum yaptıran) tarafından ezân okunması ile sünnet yerini bulur."[2]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

[1] Nihâyetu'l-Muhtac Hâşiyesi, c: 8, s: 149

[2] Tablâvî, "Tuhfetu'l-Muhtac Hâşiyesi", c: 1, s: 461

Eşim (hanımım), Perşembe günü sabah saat yedide bir çocuk doğurdu. Buna göre "Semâye" ne zaman olur? "Semâye" anında ne yapmalıyım?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

"Semâye"den kastınız; yeni doğan çocuk için kesilen Akika kurbanı ise, bu kurban, çocuğun doğumunun yedinci gününde kesilir.

Nitekim Semura b. Cundub'in -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((كُلُّ غُلَامٍ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُسَمَّى فِيهِ، وَيُحْلَقُ رَأْسُهُ.)) [رواه الترمذي، والنسائي، وأبو داود صححه الألباني في إرواء الغليل]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına

şefaat etmekten men edilir). **Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir, o günde ona isim verilir ve başı tıraş edilir."**[1]

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin-:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in: ((... تُـذْبَحُ عَنْهُ يَـوْمَ سَـابِعِهِ...)) sözünden kasıt; "Yani; Akika kurbanının yedinci günde kesilmesi sünnet olur.

Örneğin çocuk Cumartesi doğmuşsa, Akika kurbanı Cuma günü, yani çocuğun doğduğu günden bir önceki günde kesilir. İşte bu, (Akika kurbanı kesimi ve çocuğa isim verme konusunda) bir ölçüdür. Çocuk Perşembe günü doğmuşsa, Akika kurbanı Çarşamba günü kesilir. Diğer günler de bu şekilde hesaplanır."[2]

Buna göre Akika kurbanını Çarşamba günü sabah saat yedide veya gün boyunca herhangi bir vakitte kesebilirsiniz.

Çocuğa isim verme konusuna gelince, birinci veya yedinci günde çocuğa isim verilir.

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1522. Nesâî; hadis no:4220. Nesâî; hadis no:2838. Elbânî; "İrvâu'l-Ğalîl";c:4,s:385'te "hadis sahihtir" demiştir.

[2] eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 7, s: 493

Nitekim Enes b. Mâlik'in -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((وُلِدَ لِي اللَّيْلَةَ غُلَامٌ، فَسَمَّيْتُهُ بِاسْمِ أَبِي إِبْرَاهِيمَ.))

[رواه مسلم]

"Bu gece bir oğlum oldu. Ona, atam İbrahim'in adını koydum."[1]

Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((عَـقَّ رَسُـولُ اللَّهِ صَلَّىٱللَّهُعَلَيْهِوَسَلَّمَ عَـنِ الْحَسَـنِ وَالْحُسَـيْنِ يَـوْمَ السَّـابِعِ وَسَـمَّاهُمَا وَأَمَـرَ أَنْ يُمَـاطَ عَـنْ رُءُوسِهِمَا الْأَذَى.)) [رواه ابن حبان والحاكم وصححه الحافظ اب حجر في فتح الباري]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Hasan ve Hüseyin için yedinci gün Akika kurbanı kesti, (aynı günde)

[1] Müslim; hadis no: 3126

onlara isim koydu ve başlarındaki eziyetin giderilmesini (saçlarının tıraş edilmesini) **emretti."**[1]

Akika kurbanının herhangi bir günde kesilmesinde bir sakınca yoktur. Aynı şekilde herhangi bir günde isim verilmesinde de bir sakınca yoktur.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Akika kurbanının, bir kısmı bir ülkede, diğer bir kısmı da başka bir ülkede kesilmek üzere taksim edilmesi câiz midir? Zirâ ben, işim gereği Suudi Arabistan'da çalışıyorum. Eşim gelecek ay içerisinde inşaallah bir erkek çocuk doğuracak ve Akika kurbanı iki koyun olacaktır. Bu Akika kurbanından birisinin Mısır'da, diğerinin de çalıştığım yer olan Suudi Arabistan'da kesilmesi câiz midir? Bu durumlarda tamamlanması gereken şartlar nelerdir?

Cevap:

[1] İbn-i Hibbân; 12/127. Hâkim; 4/264. Hâfız İbn-i Hacer, "Fethu'l-Bârî"; c:9, s: 589'da "hadis sahihtir," demiştir.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Sünnet olan; erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyunun Akika kurbanı olarak kesilmesidir.

Nitekim Ümmü Kürz'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e Akika hakkında sormuş, bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((عَنِ الغُلَامِ شَاتَانِ، وَعَنِ الأُنْثَى وَاحِدَةٌ، وَلَا يَضُرُّكُمْ ذُكْرَانًا كُنَّ أَمْ إِنَاثًا.)) [رواه الترمذي وقال: حسن صحيح. والنسائي وأبو داود وابن ماجه ولم يرو الزيادة الأخيرة صحيح أبي داود]

"Doğan erkek çocuğu için iki, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir.Koyunların erkek veya dişi olması size bir zararı yoktur (fark etmez).**"**[1]

Amr b. Şuayb'dan, o babasından, o da dedesinden rivâyet ettiğine göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1516.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. Nesâî; hadis no: 4217. Ebu Davud; hadis no: 2835. İbn-i Mâce; hadis no:3162. Elbânî; "İrvâu'l-Ğalîl" c: 4, s: 391'de "hadis sahihtir," demiştir.

((مَنْ وُلِدَ لَهُ وَلَدٌ فَأَحَبَّ أَنْ يَنْسُكَ عَنْـهُ فَلْيَنْسُـكْ، عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَـاةٌ.)) [رواه أبـو داود وحسنه الألباني في صحيح أبي داود]

"Her kimin bir çocuğu olur da onun için kurban (Akika kurbanı) **kesmek isterse, onu kessin. Erkek çocuğu için birbirine denk iki, kız çocuğu için ise tek koyun kessin."**[1]

Bir kimsenin, (kendi ülkesindeki) âilesinin geri kalan fertlerini sevindirmek için Akika kurbanının birisini bir ülkede, diğerini de başka bir ülkede kestirmesi câizdir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Yeni doğan erkek çocuğu için Akika kurbanı ile ilgili hükümler nelerdir?

Cevap:

[1] Ebu Davud; hadis no:2842. Elbânî; "Sahîh-i Ebî Davud"da hadis hasendir" demiştir.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Akika kurbanı: Doğumunun yedinci gününde çocuk için kesilen kurbandır.Akika kurbanı, Câhiliye döneminde Araplar tarafından bilinmekteydi.

Nitekim el-Merdâvî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Akika kurbanına gelince, çocuğun doğumundan sonra kesilen koyundur. İslâm'dan önce Araplar bu gelenek üzereydiler..."[1]

Akika kurbanı, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den gelen sahih hadislerle meşrûluğu sâbit olmuştur.Bu hadislerden bazıları şunlardır:

1. Bureyde'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

---

[1] el-Hâvi el-Kebîr; c: 15, s: 126

((كُنَّا فِي الْجَاهِلِيَّةِ إِذَا وُلِدَ لِأَحَدِنَا غُـلَامٌ ذَبَـحَ شَـاةً وَلَطَخَ رَأْسَهُ بِدَمِهَا، فَلَمَّا جَاءَ اللَّهُ بِالْإِسْلَامِ كُنَّا نَذْبَحُ شَاةً، وَنَحْلِقُ رَأْسَهُ، وَنُلَطِّخُهُ بِزَعْفَرَانٍ.))

[رواه أبو داود وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Cahiliye devrinde birimizin çocuğu doğduğu zaman bir koyun keser ve kanını çocuğun başına sürerdi. Nihayet Allah İslâm'ı getirince, artık bir koyun kesmeye ve çocuğun başını tıraş edip za'feran (safran) ile kokulamaya başladık."[1]

2. Selmân b. Âmir'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَعَ الْغُلَامِ عَقِيقَةٌ، فَأَهْرِيقُوا عَنْهُ دَمًـا، وَأَمِيطُـوا عَنْهُ الْأَذَى.))

[رواه الترمذي وأبو داود وابن ماجه وصححه الألباني في إرواء الغليل]

---

[1] Ebu Davud; hadis no: 2843. Elbânî;"Sahih-i Ebî Davud'da "hadis sahihtir" demiştir.

"Akikası, yeni doğan çocukla birliktedir. Doğumu üzerine kan akıtın (akîka kurbanını kesin) **ve ondan eziyeti giderin** (onun saçını tıraş edin veya sünnet edin)**."**[1]

Erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesmek meşru kılınmıştır.

Nitekim sahih ve sarih (açık) hadisler buna delâlet etmiştir.Bu hadislerden bazıları şunlardır:

1. Ümmü Kürz'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e Akika hakkında sormuş, bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((عَنِ الغُلَامِ شَاتَانِ، وَعَنِ الأُنْثَى وَاحِدَةٌ، وَلَا يَضُرُّكُمْ ذُكْرَانًا كُنَّ أَمْ إِنَاثًا.)) [رواه الترمذي وقال: هذا حديث حسن صحيح. والنسائي وصححه الألباني في إرواء الغليل]

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1515. Nesâî; hadis no: 4214. Ebu Davud; hadis no: 2839. İbn-i Mâce; hadis no: 3164. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl"; c:4, s:385'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

"Doğan erkek çocuğu için iki, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir.Koyunların erkek veya dişi olması size bir zararı yoktur (fark etmez)."[1]

2. Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğu göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim, demiştir:

((عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ.))

[رواه الترمذي وقال: حسن صحيح وابن ماجه وصححه الألباني في صحيح الترمذي]

"Doğan erkek çocuğu için birbirine denk iki, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir."[2]

Bu hadisler, Akika kurbanı konusunda erkek çocuğu ile kız çocuğu arasında fark olduğunu göstermektedir.

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1516.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. Nesâî; hadis no: 4217. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl'; c: 4, s: 391'de "hadis, sahihtir" belirtmiştir.

[2] Tirmizî; hadis no: 1513.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. İbn-i Mâce; hadis no: 3163. Elbânî; "Sahih-i Tirmizî"; hadis no: 1221

Nitekim büyük âlim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- erkek çocuğu ile kız çocuğu arasındaki farkı şöyle açıklamaktadır:

"Bu, İslâm şeriatının koyduğu bir ölçüdür. Zirâ Allah Subhânehu ve Teâlâ, hangisinin daha üstün olduğunu göstermek için erkek ile kadını karşılaştırmış ve miras, diyet, şâhitlik, kölelikten azad etme ve Akika gibi konularda kadını, erkeğin yarısına denk tutmuştur.

Nitekim Ümâme'nin -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((أَيُّمَا امْرِئٍ مُسْلِمٍ، أَعْتَقَ امْرَأً مُسْلِمًا، كَانَ فَكَاكَهُ مِنَ النَّارِ، يُجْزِي كُلَّ عُضْوٍ مِنْهُ عُضْوًا مِنْهُ، وَأَيُّمَا امْرِئٍ مُسْلِمٍ، أَعْتَقَ امْرَأَتَيْنِ مُسْلِمَتَيْنِ، كَانَتَا فَكَاكَهُ مِنَ النَّارِ، يُجْزِي كُلَّ عُضْوٍ مِنْهُمَا عُضْوًا مِنْهُ، وَأَيُّمَا امْرَأَةٍ مُسْلِمَةٍ، أَعْتَقَتِ امْرَأَةً مُسْلِمَةً، كَانَتْ فَكَاكَهَا مِنَ النَّارِ، يُجْزِي كُلَّ

عُضْوٍ مِنْهَا عُضْوًا مِنْهَا.)) [رواه الترمذي وقـال: هَـذَا حَـدِيثٌ حَسَـنٌ صَحِيحٌ]

"Hangi müslüman bir erkek, müslüman bir erkek köleyi âzad ederse (esaretten kurtarırsa veya hürriyetine kavuşturursa), o (azad edilen erkek), bunun (azad eden erkeğin) ateşten kurtarıcısı olur. Onun (azad edilenin) her bir uzvuna karşılık, bunun (azad edenin) bir uzvu ateşten azad olunur (Allah onu ateşten âzad eder).Hangi müslüman bir erkek, müslüman iki köle kadını âzad ederse, onlar (azad edilen iki kadın), bunun (azad eden erkeğin) ateşten kurtarıcısı olur.Onların iki uzvuna karşılık, bunun bir uzvu ateşten azad olunur. Hangi müslüman kadın, müslüman bir kadını âzad ederse, o (azad edilen kadın), bunun (azad eden kadının) ateşten kurtarıcısı olur. Onun (azad edilen kadının) her bir uzvuna karşılık, bunun (azad eden kadının) bir uzvu ateşten azad olunur (Allah onu ateşten âzad eder)."[1]

Bu sebeple Akika kurbanı konusunda apaçık sünnet (hadisler) olmasaydı bile, erkek ile kadın arasındaki bu

[1] Tirmizî; hadis no: 1547. Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir", demiştir.

üstünlük/farklılık süregelmiştir.Üstünlük konusunda sâbit ve sarih sünnetler olursa, durum nice olur?"[1]

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

"Allah Subhânehu ve Teâlâ, erkeği kadından üstün kılmış ve şöyle buyurmuştur:

﴿...وَلَيْسَ ٱلذَّكَرُ كَٱلْأُنثَىٰ ...﴾ [سورة آل عمران من الآية:٣٦]

"(Beytu'l-Makdis'e hizmet etmesini istediğim) **erkek** çocuk, kız çocuğu gibi değildir."[2]

Bu üstünlüğün gereği şudur: Erkeğin, hükümlerde, kadına tercih edilmesi ve ondan üstün olmasıdır.Nitekim İslâm şeriatı, şâhitlik, miras ve diyet konularında erkeği, iki kadına denk kılarak onu üstün tutmuştur.Akika kurbanı da bu hükümlere eklenmiştir."[3]

Not:

---

[1] Tuhfetu'l-Mevdûd; s: 53-54

[2] Âl-i İmrân Sûresi: 35-36

[3] Zâdu'l-Meâd; c: 2, s: 331

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- Akika'nın faydalarını sayarken şöyle demiştir:

- Akika kurbanının faydalarından birisi; Akika kurbanının, çocuğun, annesinin karnından dünyaya çıktığı ilk vakitte onu Allah Teâlâ'ya yaklaştıran bir kurban olmasıdır.

- Akika kurbanının faydalarından birisi; Akika kurbanı, yeni doğan çocuğu rehinlikten kurtaran bir kurban olmasıdır. Çünkü yeni doğan çocuk, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat edebilmesi için Akika kurbanı karşılığında rehindir.

- Akika kurbanının faydalarından birisi; Akika kurbanı, çocuk için bir fidyedir. Tıpkı Allah Teâlâ'nın, İsmail'i bir koçu fidye olarak vermesi karşılığında kurtardığı gibi."[1]

Akika kurbanı için en fazîletli vakit; çocuğun doğumunun yedinci günüdür.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

---

[1] Tuhfetu'l-Mevdûd; s: 69

((كُلُّ غُلَامٍ رَهِينَةٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَـابِعِهِ، وَيُـحْلَقُ، وَيُسَمَّى.))

[رواه أبو داود وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir). **Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir,** (aynı günde) **başı tıraş edilir ve kendisine isim verilir."**[1]

Akika kurbanı yedinci günden sonra kalırsa, bunda bir sakınca yoktur. Müslüman ne zaman güç yetirirse, Akika kurbanını keser."

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Allah Teâlâ kendisine bir erkek çocuğu verirse Akika kurbanı kesmeyi adayan, Allah Teâlâ kendisine erkek çocuğu

[1] Dâvud; hadis no: 2838. Elbânî, "Sahih-i Ebî Davud"da "hadis, sahihtir," demiştir.

verince (Akika kurbanını satın alacak) para bulamayan kimse ne yapmalıdır?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbit olduğuna göre o adak adamaktan (nezirden) yasaklamış ve şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ النَّـــذْرَ لَا يُقَـــدِّمُ شَـــيْئًا وَلَا يُـــؤَخِّرُ، وَإِنَّمَـــا يُسْتَخْرَجُ بِالنَّذْرِ مِنْ الْبَخِيلِ.)) [رواه البخاري]

"Şüphesiz ki adak (nezir), olacak bir şeyi ne öne alır, ne de geriye bıraktırır. Ancak onunla cimriden mal çıkarılmış olur."[1]

Bu nehiy (yasak), adak sebebiyle istediği ve arzuladığı şeyin olacağına veya Allah Teâlâ'nın, onun bu istek ve arzusunu adağı için yerine getirdiğine inanan kimse hakkında daha kesin olur.

---

[1] Buhârî

Adağın hükmünün açıklaması hakkında "el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye"de şöyle gelmiştir:

"Kurtubî dedi ki: Nezrin (adağın)**, istenen ve arzulanan şeyin olmasını çabuklaştırdığına veya Allah Teâlâ'nın, onun bu adağı için yerine getirdiğine inanan kimse hakkındaki hüküm, benim görüşüme göre haram olarak gözükmektedir.Bundan dolayı böyle bir durumda nezretmek** (adamak) **haramdır. Kerâhet olması hali ise, buna inanmayan kimse içindir."**[1]

Allah Teâlâ'ya bir itaati adayan, fakat daha sonra bunu yerine getirmeye güç yetiremeyen nice insanlardan sorular bize geldi.Müslümanın yapması gereken şey; dilini adak adamaktan koruması gerekir.Her kim, sadaka vermek veya oruç tutmak veyahut da kurban kesmek isterse, işinde rahat olabilmesi için bunu adak adamadan yapsın. Eğer bunu yapmayı (bir işi adak adamadan yapmayı) bırakmak isterse, bırakabilir ve kendisine bir şey gerekmez.Adağını yerine getiremeyip kendisini tehlikeye atmaktansa böyle yapar. Çünkü adağı yerine getirmemek, büyük bir vebaldir.

---

[1] el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye; c: 40, s: 140

Akika kurbanı,müekked sünnettir.Gücü yeten kimsenin bunu bırakmaması gerekir.Her kim, çocuğu için Akika kurbanı kesmeyi adamışsa, onu yapması gerekir. Zirâ Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِعْـهُ، وَمَـنْ نَـذَرَ أَنْ يَعْصِيَهُ فَلَا يَعْصِهِ.))

[رواه البخاري]

"Kim, Allah'a itaat etmeye nezr ederse hemen itaat etsin.Kim de Allah'a isyan etmeye nezr ederse, sakın isyan etmesin."[1]

Eğer bu adağı yerine getiremezse, şu iki halden birisinin mutlaka olması gerekir:

1. İster dille söylemiş olsun, isterse buna kalben niyet etmiş olsun-, Akika kurbanını kesmek için belirli bir vakit tayin etmiş olabilir.

Örneğin: Çocuğun doğumundan sonra ilk hafta veya ilk ay Akika kurbanını kesmeyi niyet etmesi gibi. Bu tayin edilmiş

---

[1] Buhârî; hadis no:6669

zaman geçtikten sonra bu adağını yerine getiremezse, bu kimsenin yeminin keffâreti vermesi gerekir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((كَفَّارَةُ النَّذْرِ كَفَّارَةُ الْيَمِينِ.)) [رواه مسلم]

"Nezrin (adağın) **keffâreti, yeminin keffâretidir."**[1]

2. İster dille söylemiş olsun, isterse buna kalben niyet etmiş olsun-, Akika kurbanını kesmek için belirli bir vakit tayin etmemiş olabilir.Bu takdirde yerine getirinceye kadar Akika kurbanı bu kimsenin boynunda bir borç olarak kalır. Çünkü Akika kurbanı için belirli bir vakit yoktur. Aksine Akika kurbanı, çocuk doğduktan yıllar sonra bile olsa, hangi vakitte kesilirse sahihtir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

---

[1] Müslim, hadis no: 1645

Soru:

39 yaşında olan ve Kurban bayramında kurban kesmek isteyen bir kadına: İlk önce sen kendi Akika kurbanını kesmelisin. Çünkü baban senin Akika kurbanını kesmedi, dendi. Ayrıca kocası da çocukları için hiç Akika kurbanı kesmedi. Şimdi kadının bir kızı ve bir oğlu var.Bu kadının, hem kendisi, hem de çocukları için Akika kurbanlarını kesmeli midir? Yoksa çocukların babası mı Akika kurbanını kesmelidir? Bilindiği üzere kızı şu an onbeş, oğlu ise altı yaşındadır.Akika kurbanı farz veya vâcip midir? Yoksa çocuk ergenlik çağına erişince Akika kurbanı ondan düşer mi?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Tercih edilen görüşe göre Akika kurbanı müekked sünnettir.

Akika kurbanına muhatap olan kişi, babadır. Anne veya çocuklardan Akika kurbanını kesmeleri istenmez.

Çocuğun ergenlik çağına erişmesiyle Akika kurbanı düşmez (sâkıt olmaz). Eğer baba (maddi yönden) Akika kurbanını kesmeye gücü yetiyorsa, çocukları için kesmediği Akika kurbanlarını kesmesi müstehaptır.

Eğer bir baba, çocuğunun Akika kurbanını kesmemişse, çocuğun kendisinin Akika kurbanını kesmesi dînen meşrû mudur?

Bu meselede âlimler arasında görüş ayrılığı bulunmaktadır. Göründüğü kadarıyla bunu yapması meşrû ve müstehap sayılır.

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bir çocuk için hiç Akika kurbanı kesilmemiş, ergenlik çağına eriştikten sonra mal kazanmaya başlamış olsa bile kendisine Akika kurbanı gerekmez.

İmam Ahmed'e -Allah ona rahmet etsin- bu mesele sorulunca o şöyle demiştir:

- Akika kurbanı, babanın üzerinedir.Yani çocuk, kendisi için Akika kurbanı kesmez. Çünkü sünnet; başkası hakkındadır (babasının üzerinedir).

Atâ ve Hasan Basrî bu konuda şöyle demişlerdir:

- Kendisi için Akika kurbanını kesebilir.Çünkü Akika kurbanı onun hakkında meşrûdur ve çocuk, Akikası sebebiyle rehindir. Bu sebeple kendisini bu rehinlikten kurtarması ona meşrûdur.

Bize göre ise, Akika kurbanı, babası için meşrûdur.Yabancı bir kimse gibi, babadan başkası Akika kurbanını kesemez. Tıpkı Fıtır sadakasında olduğu gibi..."[1]

Büyük âlim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- "Tuhfetu'l-Mevdûd fî Ahkâmi'l-Mevlûd" adlı kitabında şöyle demiştir:

"Ondokuzuncu Bölüm: Anne ve babası, kendisinin Akika kurbanı kesmeyen kimse, ergenlik çağına erişince Akika kurbanını kesebilir mi?

Hallâl dedi ki:

- Küçükken kendisi için Akika kurbanı kesilmeyen kimsenin, büyükken kendi Akika kurbanını kesmesinin müstehap oluşu babı.

---

[1] el-Muğnî; c: 9, s: 364

Hallâl sonra İsmail b.Saîd eş-Şalinci'nin bazı meselelerini zikretmiş ve şöyle demiştir:

Ahmed'e: Babası, Akika kurbanını kesmediğini oğluna haber veren kimse hakkında soru sordum ve bu kimse kendisi için Akika kurbanı kesebilir mi? Dedim.

Ahmed bana şöyle cevap verdi:

-Akika kurbanı babanın üzerinedir.

Meymûnî'nin meselelerinden birisi de şudur:

"Ebu Abdullah'a (Ahmed'e) dedim ki:

- Bir kimsenin Akika kurbanı kesilmemişse, büyümüş olduğu halde Akika kurbanını kendisi kesebilir mi?

Ahmed, büyüğün Akika kurbanı hakkında bir şeyler rivâyet edildiği zikretti ve bunun zayıf olduğunu söyledi.

Ahmed'in, küçükken Akika kurbanı kesilmeyen kimsenin büyüdüğünde kendi Akika kurbanını kesmesinin güzel bir hareket gördüğünü işittim.

Ahmed -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bir kimse, kendi Akika kurbanını keserse, bunu çirkin görmem."

el-Meymûnî devamla şöyle der:

- Abdulmelik başka bir yerde bana şunu haber verdi:

"Ebu Abdullah'a (Ahmed'e) dedim ki:

Büyüdüğü zaman kendi akika kurbanını kesebilir mi?

Ahmed bana dedi ki:

- Büyük kimse hakkında bir şey işitmedim.

Ben dedim ki:

-Ama babasının imkanı yoktu, oğlu daha sonra zengin olunca bunu (Akika kurbanını) bırakmak istemedi ve kendi Akika kurbanını kesmek istedi.

Ahmed dedi ki:

- Bilmiyorum ve büyük hakkında bir şey işitmedim.

Ardından Ahmed bana dedi ki:

- Kim, bunu yaparsa (kendi Akika kurbanını keserse), güzel yapmış olur.İnsanlardan kimisi de bunu vâcip görmektedir.

Değerli âlim Abdulaziz b. Abdullah b. Baz -Allah ona rahmet etsin- bu sözü naklettikten sonra şöyle demiştir:

"Birinci görüş, daha açıktır. O da şudur: Bir kimsenin kendi Akika kurbanını kesmesi müstehaptır.Çünkü Akika kurbanı müekked sünnettir.Kimin babası bu sünneti terk etmişse, gücü yettiği takdirde babasının yerine bu sünneti yerine getirmesi meşrûdur.Çünkü bu konudaki hadisler geneldir. Bu hadislerden bazıları şunlardır:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((كُلُّ غُلَامٍ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُــحْلَقُ، وَيُسَمَّى.))

[رواه أحمد وأصحاب السنن]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir). Akikası doğumunun yedinci

gününde kesilir, (aynı günde) başı tıraş edilir ve kendisine isim verilir."[1]

Yine bu hadislerden birisi de şudur:

Ümmü Kürz'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan hadiste o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e Akika hakkında sormuş, bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((عَنِ الغُـلَامِ شَـاتَانِ، وَعَـنِ الأُنْـثَى وَاحِـدَةٌ، وَلَا يَضُرُّكُمْ ذُكْرَانًا كُنَّ أَمْ إِنَاثًا.)) [رواه الترمذي وقال: هذا حـديث حسن صحيح]

"Doğan erkek çocuğu için iki, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir.Koyunların erkek veya dişi olması size bir zararı yoktur (fark etmez)."[2]

Tirmizî bu hadise benzer Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan şu hadisi rivâyet etmiştir.

---

[1] Ahmed ve Sünen sahipleri, Semura b. Cundub'den sahih bir isnadla rivâyet etmişlerdir.

[2] Tirmizî; hadis no: 1516.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. Nesâî; hadis no: 4217

Âişe'den -Allah ondan râzı olsun-, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim, demiştir:

((عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ.))

[رواه الترمذي وقال: حسن صحيح وابن ماجه وصححه الألباني في صحيح الترمذي]

"Doğan erkek çocuğu için birbirine denk iki, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir."[1]

Bu hadis, sadece babaya yönelik değildir. Dolayısıyla evlat, anne ve yakın akrabalarından başka kimselere de yöneliktir."[2]

Buna göre soru soran bacımıza deriz ki:

-Kendinizin veya -babaları Akika kurbanlarını kesmemişse- çocuklarınızın Akika kurbanlarını kesebilirsiniz.

İkincisi:

---

[1] Tirmizî; hadis no:1513.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. İbn-i Mâce; hadis no:3163. Elbânî; "Sahih-i Tirmizî"; hadis no: 1221

[2] Abdulaziz b. Baz; "Mecmû'u Fetâvâ"; c: 26, s: 266

Kurban bayramında kesilen kurban müekked sünnettir.Hem erkek, hem de kadın için meşrûdur. Bir erkek bu kurbanı kestiği zaman hem kendisi, hem de âilesinin yerine geçer. Aynı şekilde bir kadın, bu kurbanı kestiğinde hem kendisi, hem de âilesinin yerine geçer.

Bu kadın, kurbanları kocası ister kesmiş olsun veya olmasın, kendi kurbanlarını kesebilir. Bu kadın Kurban bayramında kurbanını keserse, bu kurban, Akika kurbanının yerine de geçer.

Büyük âlim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

"Onsekizinci Bölüm: Akika kurbanı ile Kurban bayramında kesilen kurbanın biraraya gelmesi halindeki hüküm

el-Hallâl dedi ki:

- Kurban bayramında kesilen kurbanın, (aynı güne denk geldiği zaman) Akika kurbanının yerine geçeceği babı:

Abdulmelik el-Meymûnî bize haber verdiğine göre o Ebu Abdullah'a şöyle demiştir:

- Bir kimse, (aynı güne denk geldiği için) çocuğun Akika kurbanının yerine Kurban bayramında kesilen kurbanı kesmesi câiz midir?

Ahmed dedi ki:

- Bilmiyorum. Sonra dedi ki:

- Birden fazla kimse böyle diyor.

Ben dedim ki:

- Bu kimseler tâbiînden midir?

Ahmed:

- Evet, dedi.

Abdulmelik başka bir yerde bana şunu haber verdi:

Ahmed şunu zikretti:

- Tabîinden bazıları şöyle dediler:

- Eğer Kurban bayramında kurbanını keserse, bu kurban, Akika kurbanının yerine de geçer.

İsmet b. İsam bize haber verdiğine göre, Hanbel, Ebu Abdullah'ın şöyle dediğini nakletmiştir:

-Kurban bayramında kesilen kurbanın (aynı güne denk gelirse), Akika kurbanını kesmemiş olanın, Allah Teâlâ'dan Akika kurbanının da yerine geçmesini ümit ederim.

İsmet b. İsam başka bir yerde bize şöyle haber verdiğine göre, Hanbel, Ebu Abdullah'ın şöyle dediğini nakletmiştir:

- Eğer Kurban bayramında kurbanını keserse, bu, onun için Akika kurbanının da yerine geçer.

Devamla dedi ki:

- Ebu Abdullah'ı bir kurbanlık satın aldıktan sonra onu, hem kendisi, hem de âilesi için kurban olarak keserken gördüm. O sıralarda oğlu Abdullah henüz küçük çocuktu. Ahmed, bununla hem Akika kurbanını, hem de Kurban baramında kesilen kurban niyetine satın almıştı. Kurbanı kestikten sonra etini taksim etti ve ondan da yedi."[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

---

[1] Tuhfetu'l-Mevdûd fî Ahkâmi'l-Mevlûd.

Soru:

Kurban bayramında Akika ile kurban niyetine birlikte niyet etmek geçerli olur mu?

Bu Akika kurbanı geçerli olur mu yoksa olmaz mı?

Sünnete en yakın amellerin tercihli olanlarını açıklamada bana yardım eder misiniz?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Fakihler bu meselede iki görüş ayrılığına varmışlardır:

Birinci görüş:

Kurban bayramında kesilen kurban, Akika kurbanının yerine de geçer. Hasan Basri, Muhammed b. Sîrîn ve Katâde bu

görüştedirler. Bu aynı zamanda Hanefî mezhebinin görüşüdür. Bu, İmam Ahmed'in iki görüşünden de birisidir.

Bu görüşteki âlimler, bu meseleyi, Cuma namazı ile bayram namazının aynı güne denk gelmesi gibi görmüşlerdir. Buna göre Cuma namazı ile bayram namazı aynı güne denk gelirse, iki namazdan birisi diğerinin yerine geçer. Zirâ bayram namazı ile Cuma namazı, rekat sayısı, hutbe ve kıraatın açıktan olması gibi aynı özelliklerde birleşmiştir. Burada da durum aynıdır o da kurbanın kesimidir.

Bu görüşteki âlimler yine şöyle demişlerdir:

Örneğin bir müslümanın, (mescide girdikten sonra) Tehiyyetu'l-mescid (mescidi selamlama namazı) ile vaktin sünnetine birlikte niyet ederek iki rekat namaz kılması gibi.

İkinci görüş:

Kurban bayramında kesilen kurban, Akika kurbanının yerine geçmez. Bu, Mâlikilerin ve Şâfiîlerin görüşüdür. İmam Ahmed'in de diğer görüşü bu doğrultudadır.

Bu görüşteki âlimler şöyle demişlerdir:

Kurban bayramında kesilen kurban ile Akika kurbanı iki ayrı sebepten dolayı kesilen iki kurbandır. Dolayısıyla biri diğerinin yerine geçmez.

Örneğin Temettu' kurbanı ile cezâ kurbanı birleşmiş olsa, biri diğerinin yerine geçmez.

Bu görüşteki âlimler yine şöyle demişlerdir:

Kurban bayramında kesilen kurban ile Akika kurbanından maksat; her birinin kanının ayrı akıtılmasıdır.Çünkü her biri ayrı bir ibâdettir ve kanın akıtılması kastedilmiştir. Dolayısıyla biri diğerinin yerine geçmez.

Şâfiî âlimi İbn-i Hacer el-Mekkî'ye -Allah ona rahmet etsin-:

"Kurban bayramı günlerinde bir koyun hem kurban, hem de Akika niyetine kesilirse, ikisinin de yerine geçer mi, geçmez mi? Diye sorulmuş, bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

"Ashâbımızın (Şâfiîlerin) sözlerinin delâlet ettiği ve yıllardır üzerinde olduğumuz görüş, iki kurbanının birbirine dâhil edilemeyeceği şeklindedir. Çünkü Kurban bayramında kesilen

kurban ile Akika kurbanının her birisi, ayrı ayrı sünnetlerdir ve birisinin sebebi, diğerinin sebebinden farklıdır. Birisinin maksadı, diğerinin maksadından farklıdır. Zirâ Kurban bayramında kesilen kurban, nefis (can) için bir fidyedir. Akika kurbanı ise, çocuk için fidyedir.Çünkü çocuğun gelişmesi, düzelmesi, anne ve babasına itaatkâr olması ve şefaat etmeyi ümit etmek, Akika kurbanı vesilesiyle olur. Kurban bayramında kesilen kurban ile Akika kurbanını birleştirmek, her birisi için var olan maksat ve gâyeyi boşa çıkarmak demektir. Dolayısıyla böyle söylemek mümkün değildir. Bunun benzeri; Cuma namazı için boy abdesti alma sünneti ile bayram namazı için boy abdesti alma sünneti gibidir. Yine, öğle namazının sünneti ile ikindi namazının sünneti gibidir.

Tehiyyetu'l-mescid gibi namazlara gelince, haddizatında bu namaz kastedilmemiştir. Aksine mescidin kutsallığının çiğnenmemesi içindir. Bu da başka bir namazı kılmakla mümkün olur.

Tıpkı Pazartesi günü orucu gibi.Çünkü bundan maksat; bu güne has olan orucu ihyâ etmektir. Bu ise, bu güne denk gelen bir orucu tutmakla mümkün olur.

Kurban bayramında kesilen kurban ile Akika kurbanına gelince, açıkça belli olduğu gibi yukarıda zikrettiğim şekildedir."[1]

Bana göre -yine en iyisini Allah Teâlâ bilir-, Akika kurbanı ile Kurban bayramında kesilen kurbanın niyetine bir kurban kesilmesi yeterlidir.

Nitekim değerli âlim Muhammed b. İbrahim -Allah ona rahmet etsin- de bu görüşü tercih etmiştir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Ben ve âilem, kurban kesilmesini yasaklayan bir ülkede ikâmet ediyoruz.

---

[1] el-Fetâvâ el-Fıkhiyye; c: 4, s: 256

Bizim ne yapmamız gerekir?

Kurbanın kıymetini (ücretini) sadaka olarak verebilir miyiz?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Eğer kastınız Kurban bayramında kesilen kurban veya yeni doğan çocuk için kesilen Akika kurbanı ise ve ikâmet ettiğiniz ülkede kurban kesmek zor ise, bu takdirde sizin adınıza kurban kesmesi için âilenizin (anne ve babanızın) ve muhtaç fakirlerin bulunduğu başka bir ülkeye kurbanın ücretini nakit olarak göndermeniz daha fazîletlidir.Çünkü Kurban bayramında kesilen kurbanı veya yeni doğan çocuk için kesilen Akika kurbanını kesmeniz, onun kıymetini (ücretini) sadaka olarak vermenizden daha evlâ ve daha fazîletlidir.

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Akika kurbanını kesmek, bizim mezhebimize göre onun ücretini sadaka olarak vermekten daha fazîletlidir. İmam Ahmed ve İbn-i Münzir de bu görüştedirler."[1]

"Metâlibu Uli'n-Nuhâ" adlı kitabın yazarı şöyle demiştir:

"Kurban bayramında kesilen kurban ile Akika kurbanını kesmek, ücretini sadaka olarak vermekten daha fazîletlidir.İmam Ahmed bunu te'kid etmiştir.Aynı şekilde hac kurbanı da (Hedy) böyledir.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَا عَمِلَ ابْنُ آدَمَ يَوْمَ النَّحْرِ عَمَلًا أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، مِنْ هِرَاقَةِ دَمٍ، وَإِنَّهُ لَيَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقُرُونِهَا وَأَظْلَافِهَا، وَأَشْعَارِهَا وَإِنَّ الدَّمَ لَيَقَعُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، بِمَكَانٍ قَبْلَ أَنْ يَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ، فَطِيبُوا بِهَا نَفْسًا.)) [رواه ابن ماجه]

[1] el-Mecmû'; c: 8, s: 414

"Âdemoğlu, Nahr (Kurban bayramının birinci) **günü,** (kurban keserek) **kan akıtmaktan Allah -azze ve celle- katında daha sevimli bir amel işlememiştir. Zira o kestiği kurban, kıyâmet gününde, boynuzları, kılları ve tırnakları ile** (ortaya) **gelecektir. Kurbandan akan kanın damlası yere düşmeden Allah -azze ve celle- katına ulaşır** (Allah yanında kabul olunur)**. O halde kurban kesmeyi,** (nefsinize ağır gelmeden) **gönül hoşnutluğu içinde yerine getirin."**[1]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Kurban bayramında kurbanını ve hacda da haccın kurbanlarını (hedy) kesmiş, kendisinden sonra halifeler de böyle yapmışlardır. Şayet kurbanın kıymetini (ücretini) sadaka olarak vermek daha fazîletli olsaydı, onlar bunu bırakıp da kurbanlarını kesmezlerdi."

Yukarıda zikredilen hadis hakkında Elbânî; "Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahiha", hadis no: 526'da "Hadis, zayıftır", demiştir.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn'e -Allah ona rahmet etsin-:

---

[1] İbn-i Mâce

"Bulunduğun ülkede kurbanını kesmen veya kıymetini kendi ülkene veyahut da herhangi bir müslüman ülkelerden birisine göndermen câiz midir? Diye sorulmuş, bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

"Eğer âileniz yanınızda ise, yaşadığınız ülkede kurbanınızı kesmeniz daha fazîletlidir. Eğer âileniz başka bir yerde ve onlardan kurban kesecek (kesme imkânı olan) kimse de yoksa, bu takdirde orada kurban kesmeleri için onlara para gönderirsiniz."[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Bir kimsenin çocukları olur da onlar için Akika kurbanı kesmezse ve bu çocuklar dört yaşını geçmişse, bu yaştan sonra onların Akika kurbanını kesmesi câiz midir?

Eğer Akika kurbanını kesmesi câiz ise, bu kurbanları çocukların doğduğu şehirden başka bir şehirde kesmesi câiz midir? Çünkü yaşadığı şehirde ete ihtiyacı olan fakirler

---

[1] Muhammed b. Salih el-Useymîn; "Mecmû' Fetâvâ"; c: 24, s: 207

bulunmamaktadır.Çocukların doğduğu şehirden uzakta, sadakayı hak eden birtakım insanlar bulunmaktadır.Çocukların Akika kurbanlarını orada kesmesi ve etlerini onlara dağıtması câiz midir? Yoksa Akika kurbanının etinden fakirlerin yemeleri şart değil midir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

"Böyle yapmakta bir sakınca yoktur. Çocukların yaşları dört seneden fazla olsa bile onlar için Akika kurbanı kesmesinde de bir sakınca yoktur. Bunu bir an önce yerine getirseydi, daha güzel ve daha fazîletli olurdu. Fakat Akika kurbanı gecikirse, bunda bir engel yoktur ve ne zaman kolayına gelirse kurbanı kesebilir.

Kurbanın kesileceği yere gelince, Akika kurbanının kesimi için özel bir yer yoktur. Aksine çocuğun doğduğu şehirde kesmesi câiz olduğu gibi, başka şehirde de kesmesi câizdir. Zirâ Akika kurbanı, Allah Teâlâ'nın rızâsına yakınlaşmaya çalışmak ve O'na itaattir. Herhangi bir yere has değildir.

Akika kurbanının etinden yenilmesine gelince, Akika kurbanı, Kurban bayramında kesilen kurbanın hükmünü alır. Yani

bir kimse onun etinden yiyebilir, ondan sadaka verebilir ve komşularına ve arkadaşlarına onun etinden hediye edebilir."[1]

Soru:

Akika kurbanı kesip onunla bir ziyâfet yemeği versem ve kendisi için ziyâfet yemeği verdiğim şahsa bunun Akika kurbanı olduğunu ona haber vermesem câiz midir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Akika kurbanı yemeğine dâvet edilenleri, verilen yemeğin Akika kurbanı yemeği olduğunu bilmeleri gerekmez.

Örneğin bir kimse, bir şahıs yemeğe dâvet etse ve dâvet ettiği şahsa kestiği bu etin Akika kurbanının eti olduğunu bildirmese câizdir ve Akika kurbanı geçerlidir. Çünkü Akika kurbanının geçerli (sahih) olabilmesi için, etinden yiyen kimsenin onun Akika kurbanı olduğunu bilmesi şart değildir.

---

[1] Salih el-Fevzân; "Mecmû'u fetâvâ"; c: 2, s: 572

Yemeği veren kimsenin, yeni doğan çocuğun salâh bulması ve muvaffak olması için duâ etsin diye dâvet ettiği kimseye bunu bildirirse, daha fazîletli olur.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Ben, Akika kurbanının etinin dağıtım işinin nasıl tamamlanması gerektiğini öğrenmek istiyorum.Akika kurbanının

eti, üç kısma mı ayrılıp dağıtılmalı,yoksa âile fertleri etin hepsini kendileri yiyebilirler mi?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Bazı âlimler bu konuda şöyle demişlerdir:

"Akika kurbanının, Kurban bayramında kesilen kurban gibi birtakım hükümleri vardır."

Akika kurbanının taksimi (dağıtımı) konusunda Kurban bayramında kesilen kurbanın taksimi gibi olduğu görüşüne varmışlar, Kurban bayramında kesilen koyun veya keçide aranan şartları, Akika kurbanında kesilecek koyun veya keçide de bulunması gereken şartlar olduğunu belirtmişler ve şöyle demişlerdir:

"Akika kurbanının körlük, topallık, açık hastalık ve şiddetli zayıflık gibi kusurlardan uzak olması gerekir."

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Akika kurbanının etinin, yemek, hediye etmek ve sadaka vermek yönünden Kurban bayramında kesilen kurban ile aynıdır."

İmam Şâfiî -Allah ona rahmet etsin- böyle demiştir.

İbn-i Sîrîn -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Akika kurbanının etini dilediğin şekilde kullan."

İbn-i Cureyc -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Akika kurbanının eti, su ve tuz ile kaynatılarak pişirilir, komşulara ve arkadaşa hediye edilir.Fakat onun etinden hiçbir şey sadaka olarak verilmez.İmam Ahmed'e -Allah ona rahmet etsin- Akika kurbanı hakkında sorulduğunda İbn-i Sîrîn'in söylediğinin aynısını söylemiştir.Bu da İmam Ahmed'in bu görüşte olduğuna delâlet etmektedir.Yine İmam Ahmed'e: Akika kurbanını kesen kimse onun etinden yiyebilir mi? Diye sorulduğunda o şöyle demiştir:

- Ben, Akika kurbanının etinin hepsini yiyebillir de demedim, onun etinden bir şeyi sadaka olarak verebilir de demedim."

Akika kurbanının, Kurban bayramında kesilen kurbana kıyas edilmesi; Akika kurbanının farz veya vâcip olmayıp sadece meşrû bir kurban olmasından dolayı Kurban bayramında kesilen kurbana benzetilmiştir. Ayrıca Akika kurbanı, vasıfları, yaşı, miktarı ve şartları bakımından Kurban bayramında kesilen kurbana benzediği için etinin dağıtımı konusunda da ona benzemiştir."[1]

İmam Şevkânî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Kurban bayramında kesilen kurbanda aranan şartlar,Akika kurbanında da aranır mı?

Şâfiî mezhebinin bu konuda iki görüşü vardır.İki koyun veya keçi lafzının umumi oluşu, Akika kurbanında şart aranmadığına delâlet eder. Doğru olan da budur."[2]

Akika kurbanı ile Kurban bayramında kesilen kurban arasında birtakım farkların zikredilmesi, Akika kurbanının her şeyde onun gibi olmadığına delâlet etmektedir.

---

[1] el-Muğnî; c: 9, s: 366

[2] Neylu'l-Evtâr; c: 5, s: 231

Akika kurbanının etinin taksimi konusunda Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde belirli bir yol yoktur.

Akika kurbanından kasıt; akıtılan kan ile yeni doğan çocuk nimetine şükrün bir karşılığı olarak Allah Teâlâ'nın rızâsına yakınlaşmaya çalışmak, yeni doğan çocuğu şeytanın esâretinden kurtarmak ve onu şeytandan uzaklaştırmaktır.

Nitekim şu hadis buna delâlet etmiştir:

((كُلُّ غُلَامٍ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُسَمَّى فِيهِ، وَيُحْلَقُ رَأْسُهُ.)) [رواه الترمذي والنسائي وأبو داود وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir). **Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir, o günde kendisine isim verilir ve başı tıraş edilir."**[1]

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1522. Ebu Dâvud; hadis no: 2838. İbn-i Mâce; hadis no: 3164. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl'; c: 4, s: 385'te hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

Akika kurbanının etinin hükmüne gelince, onu istediğiniz şekilde kullanabilirsiniz. Dilerseniz siz ve âile fertleriniz yiyebilirsiniz veya etinin hepsini sadaka olarak verebilirsiniz veyahut da bir kısmını kendiniz yiyebilir ve diğer kısmını da sadaka olarak verebilirsiniz.

Bu, İbn-i Sîrîn'in -Allah ona rahmet etsin- görüşü olup İmam Ahmed de -Allah ona rahmet etsin- bu görüşe varmıştır.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Ben: Bir erkek çocuk doğduğunda iki koyun veya iki keçinin kesildiğini, doğan çocuk kız olduğunda ise bir koyun veya bir keçinin kesildiğini birçok defa işitmiştim. Bu fiil, sünnet midir, yoksa farz mıdır?

Eğer bu fiil farz ise bundan amaç nedir?

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu nasıl açıklamıştır?

Zirâ ben, bazı müslüman bacılarımdan bu fiili işittim ama gerçekte bunun doğru olup-olmadığını araştırmadım.

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Yeni doğan çocuk için kesilen ve adına "Akika" adı verilen bu kurbanın hükmü konusunda âlimler ihtilaf etmişlerdir.

Bazı âlimler, Akika kurbanının farz olduğu görüşüne varmışlardır.

Diğer âlimler ise, Akika kurbanının sünnet olduğu görüşüne varmışlardır.

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri şöyle demişlerdir:

"Akika kurbanı, müekked sünnettir. Erkek çocuk için, Kurban bayramında kesilmesi geçerli olan iki koyun veya iki keçi, kız çocuğu için ise bir koyun veya bir keçi, doğduktan sonra

yedinci günde kesilir.Bir kimse, Akika kurbanını yedinci günden sonraya ertelerse, herhangi bir zamanda kesmesi câizdir ve ertelemesinde kendisine hiçbir günah yoktur. Fakat en fazîletlisi; mümkün olduğunca bir an önce kesmesidir.

Başarı, Allah Teâlâ'dandır.

Allah Teâlâ, Peygamberimiz Muhammed'e, O'nun âile halkına ve ashâbına salât ve selâm eylesin."

Akika kurbanın mekruh olduğunu söyleyen şâz ve zayıf bir görüş de vardır.

İmam İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"İmam Ahmed, Hanbel'in rivâyetinde şöyle demiştir:

- Bazı âlimler tarafından, Akika kurbanının mekruh ve onun câhiliye âdetinden olduğu nakledilmiştir. (Bu konuda ne dersiniz?)

İmam Ahmed -Allah ona rahmet etsin- dedi ki:

- Bu, o kimselerin ilimlerinin azlığı ve hadisleri bilmemeleri sebebiyledir.Halbuki Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Hasan ve Hüseyin için Akika kurbanı kesmiş ve ashâbı da -

Allah onlardan râzı olsun- böyle yapmışlardır. (Akika kurbanını mekruh gören) bu kimseler ise, Akika kurbanını câhiliye âdetinden saymışlardır. Akika kurbanı, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetidir.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((كُلُّ غُلَامٍ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُسَمَّى فِيهِ، وَيُحْلَقُ رَأْسُهُ.)) [رواه الترمذي والنسائي وأبو داود وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir). **Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir, o günde kendisine isim verilir ve başı tıraş edilir."**[1]

Hadisin isnadı ceyyid'dir.

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1522. Ebu Dâvud; hadis no: 2838. İbn-i Mâce; hadis no: 3164. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl'; c: 4, s: 385'te hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

Bu hadisi, Ebu Hureyre -Allah ondan râzı olsun-, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet etmiştir.

el-Esrâm'ın rivâyetinde şöyle demiştir:

- Akika kurbanı hakkında, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den, O'nun ashâbından ve tâbiînden müsned hadisler gelmiştir.(Akika kurbanını mekruh gören) bu kimseler ise, Akika kurbanını câhiliye âdetinden saymışlardır. İmam Ahmed -Allah ona rahmet etsin- bu söze, hayret edercesine gülümsedi." ("Tuhfetu'l-Mevlûd"; s: 45-46)

İkincisi:

Akika kurbanından amaca gelince, bundan Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu sözünün anlamı iyice bilinmiş olur:

((كُلُّ غُلَامٍ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ...))

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir."

Hadisin anlamı hakkında âlimler şöyle demişlerdir:

- Çocuğun Akika kurbanı kesilmez ve çocuk olarak ölürse, anne ve babasına kıyâmet günü şefâatçi olmaktan men edilir.

- Akika kurbanı, çocuğun, şeytandan kurtulması ve ondan korunması için bir sebeptir.

Çocuk, kendisinin bir irâdesi olmamasına rağmen anne ve babanın kusur ve ihmâli sebebiyle pek çok hayırdan mahrum kalabilir.Örneğin çocuğun babası, birleşmeden (cinsel ilişkiden) önce besmele çektiği zaman, şeytan onun çocuğuna hiçbir zarar veremez. Eğer besmele çekmeyi unutursa, çocuk için bu koruma hâsıl olmaz."[1]

Üçüncüsü:

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bunu nasıl açıkladığına gelince, aşağıdaki şu hadislerde bunun açıklaması vardır:

1. Selmân b. Âmir ed-Dabbî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَعَ الْغُلَامِ عَقِيقَةٌ، فَأَهْرِيقُوا عَنْهُ دَمًا، وَأَمِيطُوا عَنْهُ الْأَذَى.))

---

[1] Zâdu'l-Meâd; c: 2, s: 352. eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 7, s: 535

[رواه الترمذي وأبو داود وابن ماجه وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"Akikası, yeni doğan çocukla birliktedir. Doğumu üzerine kan akıtın (akîka kurbanını kesin) **ve ondan eziyeti giderin** (onun saçını tıraş edin veya sünnet edin)**."**[1]

2. Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğu göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim, demiştir:

((عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ.))

[رواه الترمذي وقال: حسن صحيح وابن ماجه وصححه الألباني في صحيح الترمذي]

"Doğan erkek çocuğu için birbirine denk iki, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir."[2]

3. Ümmü Kürz'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1515. Nesâî; hadis no: 4214. Ebu Davud; hadis no: 2839. İbn-i Mâce; hadis no: 3164. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl"; c:4, s:385'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

[2] Tirmizî; hadis no:1513.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir.İbn-i Mâce; hadis no:3163. Elbânî; "Sahih-i Tirmizî"; hadis no: 1221

Akika hakkında sormuş, bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((عَــنِ الغُــلَامِ شَــاتَانِ، وَعَــنِ الأُنْــثَى وَاحِــدَةٌ، وَلَا يَضُرُّــكُمْ ذُكْرَانًــا كُــنَّ أَمْ إِنَاثًــا.)) [رواه الترمـذي وقـال: حسـن صحيح.والنسائي وأبو داود وابن ماجه ولم يرو الزيادة الأخيرة صحيح أبي داود]

"Doğan erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir.Koyunların erkek veya dişi olması size bir zararı yoktur (fark etmez)."[1]

4. Semura b. Cundub'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((كُلُّ غُلَامٍ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُسَمَّى فِيهِ، وَيُـحْلَقُ رَأْسُهُ.)) [رواه الترمـذي والنسـائي وأبـو داود وصححه الألباني في إرواء الغليل]

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1516.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. Nesâî; hadis no: 4217. Ebu Davud; hadis no: 2835. İbn-i Mâce; hadis no:3162. Elbânî; "Sahih-i Ebî Davud"un son fazlalığını zikretmemiştir.

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir). **Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir, o günde kendisine isim verilir ve başı tıraş edilir."**[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Allah Teâlâ bana bir erkek çocuğu verdi. Kocamın, bu erkek çocuğu için iki koyun kesmesi, çok borçları olduğundan dolayı maddî imkânları elverişli değil ise, sadece bir koyun kesmesi gerektiğini işitmiştim. Gerçekten (bu sebepten dolayı) Akika kurbanı kocamdan düşer mi?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

[1] Tirmizî; hadis no: 1522. Ebu Dâvud; hadis no: 2838. İbn-i Mâce; hadis no: 3164. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl'; c: 4, s: 385'te hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

Akika kurbanın hükmü konusunda âlimler üç görüşe ayrılmışlardır:

Bazı âlimler, Akika kurbanının farz olduğu görüşüne varmışlardır.

Bazı âlimler, Akika kurbanının müstehap olduğu görüşüne varmışlardır.

Başka âlimler ise, Akika kurbanının müekked sünnet olduğu görüşüne varmışlardır. Sanırım en tercihli görüş, bu görüştür (müekked sünnetir).

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri şöyle demişlerdir:

"Akika kurbanı, müekked sünnettir.Erkek çocuk için, Kurban bayramında kesilmesi geçerli olan iki koyun veya iki keçi, kız çocuğu için ise bir koyun veya bir keçi, doğduktan sonra yedinci günde kesilir.Bir kimse, Akika kurbanını yedinci günden sonraya ertelerse, herhangi bir zamanda kesmesi câizdir ve ertelemesinde kendisine hiçbir günah yoktur. Fakat en fazîletlisi; mümkün olduğunca bir an önce kesmesidir."[1]

[1] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 11, s: 934

Fakat âlimler, borçlu olan kimseyi bir tarafa bırakın, fakir kimseye, Akika kurbanının gerekip-gerekmediği konusunda ihtilaf bile etmemişlerdir. Ayrıca Akika kurbanından daha önce gelen ve daha büyük ibâdet olan hac farizası gibi bir ibâdet bile, borcu ödemekten önceye alınmaz (borç ödenmeden hac farizası yapılmaz).

Bu sebeple, kocanızın mâddî şartları uygun olmadığından dolayı size Akika kurbanı gerekmez.

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimlerine:

"Bana birden fazla evlat verildiği halde, maddî zorluklar sebebiyle -ki ben, devlet memuruyum, maaşım sınırlıdır ve sadece aylık masraflarıma yetmektedir-, hiçbir çocuğum için Akika kurbanı kesmemişsem,İslâm'a göre çocuklarımın Akika kurbanları hakkında bana düşen görev nedir (ne yapmam gerekir)?"

Diye sorulmuş, bunun üzerine İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri şöyle cevap vermişlerdir:

"Durum, sizin de zikrettiğiniz gibi maddî zorluklar sebebiyle ve aldığınız maaşınızın sadece size ve âilenize yetiyorsa, çocuklarınız için Akika kurbanları kesmek sûretiyle

Allah Teâlâ'nın rızâsına yakınlaşmamanızda (bunu terk etmenizde) size bir günah yoktur. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَاۚ ... ﴾ [سورة البقرة من الآية: ٢٨٦]

"Allah, bir kimseye gücünün üzerinde yük yüklemez."[1]

Yine şöyle buyurmuştur:

﴿ ...وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي ٱلدِّينِ مِنْ حَرَجٍۚ ... ﴾ [سورة الحج من الآية: ٧٨]

"O (Allah), dînde sizin için bir zorluk kılmamıştır."[2]

Başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

﴿ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ ... ﴾ [سورة التغابن من الآية: ١٦]

[1] Bakara Sûresi: 286

[2] Hac Sûresi: 78. İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 5, s: 411

"(Ey mü'minler!) **O halde gücünüz yettiği kadarıyla Allah'tan korkun** (Allah'tan korkmada güç ve takatinizi harcayın)."[1]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den de sâbit olduğuna göre o şöyle buyurmuştur:

((إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ، وَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ.)) [رواه البخاري ومسلم]

" Size bir şeyi yapmanızı emrettiysem, ondan gücünüz yettiği kadarını yapın (yerine getirin).**Sizi bir şeyden de yasakladıysam, ondan sakının."**[2]

Ne zaman bir kolaylık bulursanız, o fiile başlarsınız."[3]

Yine İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimlerine:

"Bir kimsenin çocukları dünyaya gelmelerine rağmen, fakir bir halde olduğundan dolayı onlar için hiçbir Akika kurbanı

---

[1] Teğâbun Sûresi: 16

[2] Buhârî; hadis: 7288. Müslim; hadis no: 1337

[3] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c:11, s: 436-437

kesmedi.Uzun bir aradan sonra Allah Teâlâ onu lütfundan zenginleştirince, çocukları için Akika kurbanı kesmesi gerekir mi?"

Diye sorulmuş, bunun üzerine İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri şöyle cevap vermişlerdir:

"Durum, zikredildiği gibi ise, bu kimse hakkında meşrû olan; her erkek çocuk için iki koyun kesmesidir."[1]

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn'e -Allah ona rahmet etsin-:

"Bir kimsenin birden fazla erkek ve kız çocukları bulunmaktadır. Ya bilgisizliğinden ya da hafife aldığından (tembellikten) dolayı hiçbirisi için Akika kurbanı kesmemiştir.Bu çocuklarından kimisi büyük ise, şimdi bu kimseye ne gerekir?"

Diye sorulmuş, bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

"Bu kimse, bilgisiz olduğundan veya yarın keserim diyerek hep erteleyip üzerinden uzun zaman geçtiğinden dolayı çocukları için Akika kurbanını şimdi keserse, güzel olur. Akika

---

[1] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 11, s: 441-442

kurbanını kesmek meşru olduğu (çocukları doğduğu) zaman fakir idi ise, kendisine bir şey gerekmez."[1]

Doğan çocuğu için eşinin (hanımının), kocasının yerine Akika kurbanını kesmesi gerekmez. Ama eğer Akika kurbanını keserse, bu câizdir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- iki torunu Hasan ve Hüseyin'in yerine ikişer koyun kesmiştir.

İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَـقَّ عَـنِ الْحَسَـنِ، وَالْحُسَيْنِ كَبْشَيْنِ كَبْشَيْنِ.)) [رواه أبو داود والنسائي وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Hasan ve Hüseyin için (Akika olarak) **ikişer ikişer koç kesti."**[2]

İkincisi:

---

[1] Açık Kapı Görüşmesi; c: 2, s: 17-18

[2] Ebu Davud; hadis no: 2841. Nesâî; hadis no: 4219. Elbânî; "Sahih-i Ebî Davud"; hadis no: 2466'da "hadis sahihtir," demiştir.

Eğer hac farizanız ile Akika kurbanı çakışırsa (aynı zamana denk gelirse), kesinlikle hac farizası öne alınır.Çocuklarınız büyümüş olsalar bile onların her birisi için Akika kurbanı kesmeniz câizdir. Dâvetlilere: "Bu ziyâfet, Akika kurbanı yemeğidir" demeniz gerekmez. Dâvetlilerin de sizin bu fiilinizle alay etmesi câiz değildir. Çünkü siz, doğru olanı yaptınız. Akika kurbanının etini pişirmeniz ve bunun için insanları dâvet etmeniz şart değildir.Aksine Akika kurbanının etini çiğ olarak dağıtmanız da câizdir.

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri şöyle demişlerdir:

"Akika: Çocuğun doğumundan dolayı yedinci günde, erkek veya kız olsun, onu kendisine bahşettiğinden dolayı Allah Teâlâ'ya şükrün bir ifâdesi olarak kesilen kurbandır.

Akika kurbanı sünnettir. Çünkü bu konuda birçok hadis gelmiştir.

Çocuğu için Akika kurbanı kesen kimsenin, onun etinden yemeleri için insanları evine veya başka bir yere dâvet edebilir veya etini pişirmeden çiğ olarak dağıtabilir veyahut da

pişirdikten sonra onu fakirlere, akrabalarına, komşularına, arkadaşlarına veya başka kimselere dağıtabilir."[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

Soru:

Bizde, sünnet mi yoksa bid'at mı olduğunu bilmediğim bir gelenek var. Bu geleneğe göre çocuğun kırkıncı gününde âilesi büyük miktarda yemek yapar, onu akrabalara ve komşulara dağıtırlar. Bu gelenek bizde "Doğuş" olarak adlandırılır.

Bu amelin, meşruluğu (dîne uygunluğu) nedir?

---

[1] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 11, s: 442

Bu amel, sünnet midir? Yoksa kaçınmamız gereken bir bid'at mıdır?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Meşru olan; çocuk dünya geldiğinde âilesinin onun için yedinci günde Akika kurbanı kesmesidir. Akika kurbanı, erkek için iki koyun, kız için ise bir koyun kesilir.Çocuğun âilesi, Akika kurbanının etini dağıtabilir veya bir kısmını yiyebilir.Aynı şekilde Akika kurbanının hepsini veya bir kısmını pişirebilir ve pişirdiğini akrabalara ve komşulara dağıtabilir.

Çocuğun âilesi, Akika kurbanını yedinci günde kesemezse, ondördüncü günde kesebilir. Ondördüncü günde de kesemezse yirmibirinci günde kesebilir. Yirmibirinci günde de kesemezse, artık bundan sonraki gücü yettiği hangi günde dilerse kesebilir.

Doğumun veya vefatın kırkıncı gününün dînde hiçbir delili yoktur. Bu, Firavun âdetidir. Müslümanın, bu günde ibâdet veya taat ile ilgili birtakım şeyler yapmaya çalışması câiz değildir.

Değerli âlim Abdulaziz b. Baz'dan -Allah ona rahmet etsin- "Kırkıncı Gün" hakkındaki şu sözünü nakletmiştik:

"Kırkıncı günde aslolan; bunun Firavun âdeti olduğudur. Zirâ bu âdet, İslâm'dan önce Firavunlarda mevcuttu. Daha sonra bu âdet yaygınlaşmış ve başkalarına sirayet etmiştir. Dolayısıyla bu âdet, çirkin bir bid'attır.İslâm'da hiçbir dayanağı yoktur. Bu âdeti, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbit olan şu hadis kesin olarak reddeder:

((مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُـوَ رَدٌّ.)) [متفق عليه]

"Her kim, bu işimizde (dînimizde) **onda olmayan bir şeyi ona ihdâs eder** (açık veya gizli Kur'an ve sünnette aslı olmayan bir şey getirir)**se, o ihdâs ettiği şey, kendisine reddolunmuştur** (bâtıldır)."[1]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- de bizi her türlü bid'atlardan sakındırmış ve şöyle buyurmuştur:

---

[1] Buhârî, hadis no: 2697. Müslim, hadis no: 1718

((وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلَّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ.)) [رواه أبو داود، والنسائي، وصححه الألباني في صحيح أبي داود، و]

"(Dînde aslı olmayıp) **sonradan çıkarılan yeniliklerden sakının.Çünkü** (dînde) **sonradan çıkarılan her yenilik, bid'attir. Her bid'at, dalâlettir** (sapıklıktır). **Her dalâlet**(in sahibi) **de ateştedir."**[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Allah Teâlâ bana bir erkek çocuk verdi. Benim için Akika kurbanını kesmem mi, yoksa onun ücretini sadaka olarak vermem mi daha fazîletlidir?

Cevap:

[1] Ebu Davud; hadis no: 4607. Nesâî; hadis no: 1578. Elbânî; 'Sahih-i Ebî Davud; hadis no: 3851'de "hadis, sahihtir" demiştir.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Akika kurbanını kesmek, ücretini sadaka olarak vermekten daha fazîletlidir. Hatta Akika kurbanının yerine mal (ücretini) vermek, Akika kurbanın yerine geçmez ve Akika kurbanı kesilmiş sayılmaz. Çünkü Akika kurbanından maksat; onu kesmekle Allah Teâlâ'nın rızâsına yakınlaşmaya çalışmaktır.

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bir kurbanı yerinde (meşru kılındığı şekliyle) kesmek, ücretini sadaka olarak vermekten daha fazîletlidir.

Tıpkı haccın kurbanı (hedy) ile Kurban bayramında kesilen kurban (udhiye) gibi.

Çünkü bundan kast edilen şey; kurbanın kesilmesi ve kanının akıtılmasıdır.Zirâ kurban, namaz ile birlikte zikredilmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَٱنْحَرْ ۝٢ ﴾ [سورة الكوثر الآية: ٣]

"(Ey Nebi!) **Öyleyse Rabbin için namaz kıl** (her namazını O'na hâlis kıl) **ve O'nun için kurban kes** (kurbanını O'nun için ve üzerine O'nun adını anarak kes)."[1]

Yine şöyle buyurmuştur:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾﴾

[سورة الأنعام الآية: ١٦٢]

"(Ey Rasûl! Onlara) **de ki: Muhakkak benim namazım, kurbanım, ve hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir.** (Yani benim kurbanım, sadece Allah içindir. Putlar, ölüler ve cinler için değildir. Allah'tan başkası adına ve üzerine Allah'tan başkasının adını anarak kestiklerinizden de değildir)."[2]

Her ümmetin kendisine âit bir namazı ve kurbanı vardır. Başka ibâdetleri namaz ve orucun yerine geçmez. Bunun içindir ki bir kimse, Temettu' veya Kıran haccında kesilmesi gereken

---

[1] Kevser Sûresi: 2

[2] En'âm Sûresi: 162

kurbanın (hedy) yerine onun kat kat üstünde kıymetini vermiş olsa, yine de bu kurbanın yerine geçmez.Aynı şekilde Kurban bayramında kesilen kurban da bunun gibidir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir."[1]

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi'ne:

"Akika kurbanının yerine kıymetinin verilmesinin hükmü nedir?"

Diye sorulmuş, bunun üzerine İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi şöyle cevap vermiştir:

"Erkek çocuk için iki koyun, kız çocuk için bir koyun kesilir. Akika kurbanının yerine kıymetini (ücretini) veya başka bir şeyi vermek, geçerli değildir."[2]

Yine İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi'ne:

"Akika kurbanını kesmek yerine (kasaptan) et satın alsam geçerli olur mu?"

---

[1] Tuhfetu'l-Mevdûd bi Ahkâmi'l-Mevlûd, s: 164

[2] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 11, s: 449

Diye sorulmuş, bunun üzerine İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi şöyle cevap vermiştir:

"Kız çocuğu için bir koyun, erkek çocuğu için ise iki koyunu kesmenin dışında bir şey geçerli olmaz."

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Bedeninin her tarafı etli olsun diye küçüklüğünden beri kuyruğu kesik olan koyun kurban veya Akika olarak kesilebilir mi?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Kuyruğu kesik olan koyunun,ne Kurban bayramında kesilen kurban (Udhiye), ne Hac kurbanı (Hedy), ne de Akika kurbanı olabilir.

Nitekim Mü'minlerin emiri Ali b. Ebî Tâlib'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((أَمَرَنَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَسْتَشْرِفَ الْعَيْنَ وَالْأُذُنَ، وَأَنْ لَا نُضَحِّيَ بِعَوْرَاءَ، وَلا مُقَابَلَةٍ، وَلا مُدَابَرَةٍ، وَلا شَرْقَاءَ، وَلا خَرْقَاءَ.))

[رواه أحمد والأربعة وصححه الترمذي وابن حبان]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, (kurbanlık hayvan alırken, kurban olmaya engel olan bir kusurunun olup-olmadığından emin olmak için onun) **gözüne ve kulağına dikkat etmemizi, bir** (veya iki) **gözü kör, kulaklarının ön veya arka kısmı kesilmiş, kulakları ortadan kesilmiş** (yarılmış) **ve kulakları delinmiş hayvanlardan kurban kesmememizi bize emretti."**[1]

Bu kusurların hepsi, sonradan kesilmiş ise hüküm böyledir. Yok eğer koyun doğuştan kuyruksuz olarak yaratılmış ise, bu takdirde boynuzsuz ve kuyruğu küçük yaratılmış olan

[1] Ahmed; 2/210, hadis no: 851. Sünen sahipleri. Tirmizî ve İbn-i Hibbân; "hadis, sahihtir" demişlerdir.

hayvan hükmündedir. Bu durumdaki hayvanın kurban edilmesi ise, câizdir."[1]

Soru:

Adak veya Akika veyahut da düğün yemeğinde kesilen kurbanın yerine onun karşılığında mal (kıymetini) infak etmek câiz midir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

---

[1] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi

Bu kimsenin, üzerine gerekli olan adağı sebebiyle onun karşılığında mal vermesi câiz değildir. Fakat adanılan (nezredilen) şey, Allah Teâlâ'nın rızâsına yakınlaşmaya çalışmak için mal (para) olursa, bu takdirde adakta bulunulan şekliyle mal (para) olarak vermek câiz olur. Fakat bir kimse malının hepsini vermeyi adakta bulunursa, bu takdirde malın sadece üçte birini verebilir.

Aynı şekilde Akika kurbanı veya düğün yemeğinde kesilecek kurbanın yerine onun kıymetini (ücretini) ödemek de câiz değildir. Çünkü Akika kurbanında sünnet olan; erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesilmesidir.

Düğün yemeğinde sünnet olan ise; insanın evlendikten sonra (ziyâfet verirken) en az bir koyun kesmesidir.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sahih olarak bildirilen hadiste O, Abdurrahman b. Avf'a -Allah ondan râzı olsun- evlendikten sonra şöyle buyurmuştur:

((أَوْلِمْ وَلَوْ بِشَاةٍ.)) [رواه البخاري ومسلم]

"Bir koyun bile olsa (onu keserek) **yemek** (ziyâret) **ver!"**[1]

Bu konuda sünnet olan davranış budur.Bu konuda koyun keserek yemek yedirmek yerine malı infak etmek (kıymetini vermek), sünnete aykırı bir davranıştır ve bunun dînde bir aslı ve temeli yoktur. Ne Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, ne de O'ndan sonra ashâbı -Allah onlardan râzı olsun- böyle bir şey yapmışlardır.

Bu sebeple insanın, Allah Teâlâ'nın kitabı Kur'an-ı Kerim'de bildirilen ve O'nun peygamberi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde sahih olarak gelene sımsıkı sarılması ve bu ikisinin dışındakileri terk etmesi gerekir.

Muvaffakiyet, Allah Teâlâ'dandır."[2]

Soru:

---

[1] Buhârî ve Müslim

[2] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 23, s: 392

Erkek ve kız olarak bir batında dünyaya gelen ikiz çocuklar için, üç koyun yerine, bir sığır veya ineği Akika kurbanı olarak kesmek câiz midir?

Eğer cevabınız evet ise, (Akika kurbanı olarak kesilecek olan) sığır veya ineğin özellikleri (vasıfları) nelerdir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Sünnet olan; erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyunu Akika kurbanı olarak kesmektir.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَنْ وُلِدَ لَهُ وَلَدٌ فَأَحَبَّ أَنْ يَنْسُكَ عَنْهُ فَلْيَنْسُكْ، عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ.)) [رواه أبو داود وحسنه الألباني في صحيح أبي داود]

"**Her kimin bir çocuğu olur da onun için kurban** (Akika kurbanı) **kesmek isterse, onu kessin. Erkek çocuğu için birbirine**

denk iki, kız çocuğu için ise tek koyun kessin."[1]

Âlimlerin çoğunluğu Akika kurbanı konusunda koyun, keçi, deve ve sığır cinsinden hayvanların geçerli olduğunu söylemişlerdir.Fakat Akika kurbanı, Kurban bayramında kesilen kurban hükmünü alır mı? Dolayısıyla sığır ve deve cinsinde iştirak (ortaklık) geçerli olur mu? Âlimler bu konuda ihtilaf etmişlerdir.

Bu konuda doğruya en yakın görüş; Akika kurbanında iştirak (ortaklık) geçerli olmaz. Bu, Mâlikilerin ve ve Hanbelilerin görüşüdür."[2]

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Akika kurbanında iştirak (ortaklık) geçerli değildir.Dolayısıyla bir deve iki kişinin yerine geçmez. Aynı şekilde sığır da iki kişinin yerine geçmez.Üç kişinin yerine geçmeyeceği gibi, dört kişinin yerine geçmemesi daha önce gelir...

---

[1] Ebu Davud; hadis no:2842. Elbânî; "Sahîh-i Ebî Davud"da hadis hasendir" demiştir.

[2] Bkz: el-Mevsuatu'l-Fıkhiyye; c: 30, s: 279

Bunun sebebi şudur:

Birincisi:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den bu konuda bir şey gelmemiştir.İbâdetler, delillere binâ edilmiştir.

İkincisi:

Akika kurbanı, bir fidyedir. Fidye ise, parçalara bölünemez.Akika kurbanı nefis (can) için bir fidyedir.Nefsin yerine bir fidye olduğuna göre, Akikanın da nefis (ayrı bir can) olması gerekir.

Birincisinde zikredilen sebep, daha doğru olduğunda şüphe yoktur.Çünkü iştirak (ortaklık) konusunda bir delil gelmiş olsaydı, ikinci sebep ortadan kalkardı.

Bu sebeple bu konudaki hüküm; hiçbir delil gelmemesi üzerine binâ edilmiştir."

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

1. Fakir bir âilenin ekonomik yönden durumunu düzeltmekte yararlanmak için Allah yolunda kesilmek amacıyla hediye edilen koçu satmak câiz midir?

2. Bir yaşından daha küçük olan bir koç Akika kurbanı olarak geçerli olur mu? (Erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun).

Lütfen sorularıma önem vermenizi ve onları cevaplamanızı ricâ ediyorum.Çünkü bu sorulara cevap vermenize ihtiyacımız vardır.Teşekkür ederiz.

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Hac kurbanının veya Kurban bayramında kesilen kurbanın bir kısmını veya hepsini satmak câiz değildir.Ancak (kurbanı satın aldıktan sonra ondan daha güzelini veya daha kilolu olanını bulduğunda onun yerine başkasını satın almak için) onu satmak câizdir. Çünkü insanın verdiği her şey, Allah Teâlâ içindir. Bu sebeple hac kurbanından veya Kurban bayramında kesilen kurbandan bir şey satmak câiz değildir.

İmam İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Hac kurbanından veya Kurban bayramında kesilen kurbandan bir şey satmak câiz değildir. Kurbanı kesen (kasap) fakir ise, kesim ücretinin dışında kurbanın etinden bir miktar kendisine verilmesi câizdir. Çünkü o, fakir olduğu için kurbanın etinden almaya hak sahibidir. Yoksa -başkasına verildiği gibi-, emeğinin karşılığından dolayı ona vermiş sayılmaz."[1]

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Kurban bayramında kesilen kurbanın etinin bir bölümünü veya derisini satmak haramdır. Kurbanı kesene, kesim ücretinin karşılığında kurbanın bir kısmını veya kurbandan bir şey verilmez. Çünkü bu davranış; satmak anlamına gelir." ("Hedy ve Udhiye ile İlgili Hükümler" adlı kitapçıktan alınmıştır.)

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- devamla şöyle demiştir:

---

[1] el-Muğnî; c: 3, s: 222

"Kurban bayramında kesilen kurbanın etini, satmak, hibe etmek ve rehin bırakmak gibi onun kurban olma vasfını engelleyen hiçbir tasarruf câiz değildir.Ancak kendi menfaati için değil de kurbanın yararı için onu daha hayırlısıyla değiştirmek amacıyla satması câizdir.

Örneğin bir kimse bir koyunu kurban olarak tayin ettikten (seçtikten) sonra herhangi bir gayeden dolayı gönlü onda kalır da kurban olarak seçtiğine pişman olur ve onu yanında bırakmak (veya beslemek) için daha hayırlısıyla değiştirirse, bu câiz değildir. Çünkü bu davranış, kurbanın yararına değil de kendi nefsi için, Allah Teâlâ'nın rızâsı için verdiğinden geri dönmek demektir."

Koyunun erkeğine koç denir.Koçta aslolan; kurban olabilmesi için bir yaşını doldurmuş olmasıdır.Fakat Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde altı ayını doldurmuş koyunun kurban olarak kesilmesinin câiz olduğu sabittir.Âlimlerin çoğunluğu, keçinin değil de koyunun altı ayını doldurmuş olması gerektiğini belirtmişlerdir. Koyun altı aydan büyük oldukça daha fazîletli olur.Çünkü mezheplerden bazı âlimler, koyunun da bir yaşını doldurmuş olması gerektiğini görmektedirler.

((لاَ تَذْبَحُوا إِلاَّ مُسِنَّةً، إِلاَّ أَنْ يَعْسُرَ عَلَيْكُمْ فَتَذْبَحُوا جَذَعَةً مِنَ الضَّأْنِ.))

[رواه مسلم]

"Dînen belirlenen yaşa (bir yaşına) **erişmiş hayvandan başka hayvanı** (kurban olarak) **kesmeyin. Ancak bulamazsanız, altı ayını doldurmuş koyunu** (kurban olarak) **kesebilirsiniz."**[1]

Bu hadisin zâhiri, bir yaşında olanı bulunamaması durumunda altı aylık koyunun câiz olduğuna delâlet etmektedir.Fakat âlimlerin çoğunluğu bunu müstehap olarak yorumlamışlar ve bu konuda şu hadisleri delil göstermişlerdir:

1. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbından bir adamdan rivâyet olunduğuna göre Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ الْجَذَعَ يُوفِي مِمَّا يُوفِي مِنْهُ الثَّنِيُّ.)) [رواه النسائي وأبو داود وصححه الألباني]

---

[1] Müslim; hadis no: 1963

"Bir yaşındaki keçi için yeterli olan, altı aylık koyun için de yeterlidir. (Yani bir yaşındaki keçinin kurban edilebildiği gibi, altı aylık koyun da kurban edilebilir.)"[1]

2. Ukbe b. Âmir'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((ضَحَّيْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِجَذَعٍ مِنَ الضَّأْنِ.))

[رواه النسائي وقوى إسناده الحافظ ابن حجر في فتح الباري وصححه الألباني]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte koyundan altı aylık bir toklu kurban kestik."[2]

Bilmelisiniz ki Kurban bayramında kesilen kurbanda aranan her türlü kusurlardan uzak olması ve kurban olabilecek

---

[1] Nesâî; hadis no: 4383. Ebu Davud; hadis no: 2799. Elbânî; "hadis sahihtir", demiştir.

[2] Nesâî; hadis no: 4382. Hâfız İbn-i Hacer, 'Fethu'l-Bârî'de hadisin isnadının kavî olduğunu belirtmiştir. Elbânî de; "hadis sahihtir", demiştir. Bkz: "Zâdu'l-Meâd" taliki, c: 2, s: 317

yaşta olması gibi şartlar Akika kurbanında da aranır. Bu kıyasın delili; her ikisinin de "Kurban" vasfında biraraya gelmesidir.

Böylece altı ayını tamamlayan koyunu (tokluyu) Akika kurbanı olarak kesmenizin yeterli olduğunu öğrenmiş olmaktasınız.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Ben ve eşim (hanımım) memuruz. Çocuklarımızın Akika kurbanları için ikimiz birlikte ortak olabilir (beraber satın alabilir) miyiz?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Öncelikle Akika kurbanı, baba için sünnettir. Babadan başkası için sünnet değildir.

Değerli âlim el-Behûtî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Akika kurbanı, baba için müekked sünnetir. Babadan başkası için müekked sünnet değildir."[1]

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Akika kurbanı, müekked sünnetir. Erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyundur. Erkek çocuğu için sadece bir tane koyun keserse, bunda bir sakınca yoktur. Bu sebeple Akika kurbanı, sadece baba için sünnetir. Bir kimse, Akika

---

[1] Metâlibu Uli'n-Nuhâ; c: 1, s: 614

kurbanının kesim vakti geldiği (çocuğu doğduğu) zaman fakir olursa, kendisine bir şey gerekmez. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ ...﴾ [سورة التغابن من الآية: ١٦]

"(Ey mü'minler!) **O halde gücünüz yettiği kadarıyla Allah'tan korkun** (Allah'tan korkmada güç ve takatinizi harcayın)."[1]

Bir kimse, Akika kurbanının kesim vakti geldiği (çocuğu doğduğu) zaman zengin olursa, bu kurban, babanın üzerinedir. Anne veya çocukların üzerine değildir."[2]

Eğer Akika kurbanını satın almak için erkeğin parası yetmiyorsa, ücretini ödemekte karısının ona yardım etmek isterse, bunda herhangi bir sakınca yoktur. Fakat bu yardım, Akika kurbanına ortak olmak için olmamalıdır.Örneğin erkeğin,bir koyunun ücretinin yarısını kendisi, diğer yarısını da karısının ödemesi gibi. Kadının ücreti öderken, malını kocasına

---

[1] Teğâbun Sûresi: 16

[2] Açık Kapı Görüşmesi; no: 216

hediye etme niyetinde olmalıdır. Kocası daha sonra koyunu satın alıp keser.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Yeni doğan erkek çocuğu için birbirine denk iki koyun dışında örneğin sığır ile koyun veya tavuk ile koyun Akika kurbanı olarak kesilebilir mi?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Yeni doğan erkek çocuğu için iki koyun,kız çocuğu için ise bir koyun kesmek sünnettir.

Nitekim Ümmü Kürz'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e Akika hakkında sormuş, bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((عَنِ الغُـلَامِ شَـاتَانِ، وَعَـنِ الأُنْـثَى وَاحِـدَةٌ، وَلَا يَضُرُّكُـمْ ذُكْرَانًا كُـنَّ أَمْ إِنَاثًـا.)) [رواه الترمـذي وقـال: حسـن صحيح. والنسائي وأبو داود وابن ماجه ولم يرو الزيادة الأخيرة صحيح أبي داود]

"Doğan erkek çocuğu için iki, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir.Koyunların erkek veya dişi olması size bir zararı yoktur (fark etmez)."[1]

Yine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَنْ وُلِدَ لَهُ وَلَدٌ فَأَحَبَّ أَنْ يَنْسُكَ عَنْـهُ فَلْيَنْسُـكْ، عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَـاةٌ.)) [رواه أبـو داود وحسنه الألباني في صحيح أبي داود]

"Her kimin bir çocuğu olur da onun için kurban (Akika kurbanı) kesmek isterse, onu kessin. Erkek çocuğu için birbirine denk iki, kız çocuğu için ise tek koyun kessin."[2]

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1516.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. Nesâî; hadis no: 4217. Ebu Davud; hadis no: 2835. İbn-i Mâce; hadis no:3162. Elbânî; "İrvâu'l-Ğalîl" c: 4, s: 391'de "hadis sahihtir," demiştir.

[2] Ebu Davud; hadis no:2842. Elbânî; "Sahîh-i Ebî Davud"da hadis hasendir"

İkincisi:

Fakihlerin çoğunluğun görüşüne göre Akika kurbanının deve ve sığır cinsinden olması câizdir.Deve ve sığırın Akika kurbanı olabilmesi için Kurban bayramında kesilen kurbanda aranan şartlara sahip olması gerekir. Bu şartlar ise; devenin beş yaşını, sığırın ise iki yaşını doldurmuş olması gerekir.Tercih edilen görüşe göre deve ve sığıra birden fazla ortak olmak, Akika kurbanı olarak geçerli olmaz.Dolayısıyla devenin ve sığırın hepsi bir erkek çocuğu için kesilmelidir.

Tavuğa gelince, tavuk, Akika kurbanı olarak geçerli olmaz.

Hâfız İbn-i Abdilberr -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Âlimler, Kurban bayramında kesilen ve sekiz sınıf olan kurbanlıklarda geçerli olan hayvanların, Akika kurbanında da geçerli olduğu konusunda ittifak etmişlerdir.

---

demiştir.

Bu konuda sözüne itibar edilmeyen şâz kimselerden başka kimse muhalefet etmemiştir."[1]

Bu sekiz sınıf şudur:

-Koyunun erkek ve dişisi ile keçinin erkek ve dişisidir.

- Devenin erkek ve dişisi ile sığırın erkek ve dişisidir.

Kurban bayramında kesilen kurbanlıkta olduğu gibi keçide geçerli olan şart bir yaşında olması, koyunda ise altı aylık olmasıdır.

Böylelikle erkek çocuğu için iki koyun veya bir sığır veyahut da bir deve ya da bazı ilim ehlinin mezhebinde olduğu gibi eğer iki koyun kesmeye gücün yetmiyorsa, sadece bir koyun kesmenin câiz olduğunu öğrenmiş bulunmaktasın.

Değerli âlim Şirâzî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Sünnet olan; erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesmesidir. Eğer her ikisi için birer koyun keserse, câizdir."

---

[1] el-İstizkâr; c: 5, s: 321

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"İnsan bir koyundan başka bulamazsa, bu yerini bulur ve maksat hâsıl olur. Fakat Allah ona mal vermişse (zengin ise), iki koyun kesmesi daha fazîletlidir."[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Akika kurbanında erkek çocuğu için bir koyun yeterli midir? Yoksa mutlaka iki koyun mu olması gerekir?

---

[1] eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 4, s: 492

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Sünnet olan; erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyunun Akika kurbanı olarak kesilmesidir.

Nitekim Ümmü Kürz'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e Akika hakkında sormuş, bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((عَنِ الغُلَامِ شَاتَانِ، وَعَنِ الأُنْثَى وَاحِدَةٌ، وَلَا يَضُرُّكُمْ ذُكْرَانًا كُنَّ أَمْ إِنَاثًا.)) [رواه الترمذي وقال: حسن صحيح. والنسائي وأبو داود وابن ماجه ولم يرو الزيادة الأخيرة صحيح أبي داود]

"Doğan erkek çocuğu için iki, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir.Koyunların erkek veya dişi olması size bir zararı yoktur (fark etmez)."[1]

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1516.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. Nesâî; hadis no: 4217. Ebu Davud; hadis no: 2835. İbn-i Mâce; hadis no:3162. Elbânî; "İrvâu'l-Ğalîl" c: 4, s: 391'de "hadis sahihtir," demiştir.

Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğu göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim, demiştir:

((عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ.))

[رواه الترمذي وقال: حسن صحيح وابن ماجه وصححه الألباني في صحيح الترمذي]

"Doğan erkek çocuğu için birbirine denk iki, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir."[1]

İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- "Fethu'l-Bârî"de şöyle demiştir:

"Bu hadisler, (Akika kurbanı konusunda) erkek çocuğu ile kız çocuğu arasında fark olduğu konusunda âlimlerin çoğunluğu için bir huccettir.

Mâlik'ten rivâyet olunduğuna göre o, erkek çocuğu ile kız çocuğunu bir tutmuş ve her birisi için bir koyun kesilir demiş ve bu konuda şu hadisi delil göstermiştir:

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1513.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. İbn-i Mâce; hadis no: 3163. Elbânî; "Sahih-i Tirmizî"; hadis no: 1221

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَقَّ عَنِ الْحَسَنِ، وَالْحُسَيْنِ كَبْشاً كَبْشاً.)) [رواه أبو داود]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Hasan ve Hüseyin için (Akika olarak) birer birer koç kesti."[1]

Mâlik'in bu hadiste bir hucceti yoktur. Zirâ Ebu'ş-Şeyh'in, İkrime'den, o da İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet ettiğine göre o şöyle demiştir:

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَقَّ عَنِ الْحَسَنِ، وَالْحُسَيْنِ كَبْشَيْنِ كَبْشَيْنِ.)) [رواه أبو داود والنسائي وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Hasan ve Hüseyin için (Akika olarak) ikişer ikişer koç kesti."[2]

Yine Ebu Davud, Amr b. Şuayb'dan, o babasından, o da dedesinden buna benzer bir hadisi rivâyet etmiştir.

---

[1] Ebu Davud

[2] Ebu Davud; hadis no: 2841. Nesâî; hadis no: 4219. Elbânî; "Sahih-i Ebî Davud"; hadis no: 2466'da "hadis sahihtir," demiştir.

Ebu Davud'un ilk rivâyetinin sâbit olduğunu farz etsek bile, o hadiste, erkek çocuğu için iki koyun kesileceğine delâlet eden hadisleri reddeden bir husus yoktur. Aksine bu hadis (erkek çocuğu için bir koyun kesileceğine delâlet eden hadis), en fazla, bir koyunun kesilmesinin câiz olduğuna delâlet eder.Nitekim de öyledir.Çünkü sayı şart değildir.Aksine müstehaptır."

Değerli âlim Şirâzî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Sünnet olan; erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesmesidir. Eğer her ikisi için birer koyun keserse, câizdir."

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"İnsan bir koyundan başka bulamazsa, bu yerini bulur ve maksat hâsıl olur.Fakat Allah ona mal vermişse (zengin ise), iki koyun kesmesi daha fazîletlidir."[1]

---

[1] eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 4, s: 492

Buna göre insanın, gücü yeterse iki koyun kesmesi, kendisi için daha fazîletli olsa da, erkek çocuğu için bir koyunu Akika kurbanı olarak kesmesi câizdir ve bu, yerini bulur.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Bir kimse, yeni doğan oğlunun Akika kurbanı için iki koyun yerine bir dana kesmek isterse bu mümkün olur mu?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Akika kurbanı konusunda gelen sünnet; erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesmektir.

Nitekim Amr b. Şuayb'dan, o babasından, o da dedesinden rivâyet ettiğine göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَنْ وُلِدَ لَهُ وَلَدٌ فَأَحَبَّ أَنْ يَنْسُكَ عَنْهُ فَلْيَنْسُكْ، عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ.)) [رواه أبو

داود وحسنه الألباني في صحيح أبي داود]

"Her kimin bir çocuğu olur da onun için kurban (Akika kurbanı) **kesmek isterse, onu kessin. Erkek çocuğu için birbirine denk iki, kız çocuğu için ise tek koyun kessin."**[1]

İlim ehli, Akika kurbanı, deve ve sığırdan geçerli olur mu yoksa olmaz mı? Bu konuda ihtilaf etmişlerdir.

Âlimlerin çoğunluğu, Akika kurbanı, deve ve sığırdan olabilir.Bazı âlimler ise olmaz, demişlerdir. Çünkü bu konuda Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde bir şey gelmemiştir.

"el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye/Fıkıh Ansiklopedisi"nde şöyle gelmiştir:

"Kurban bayramında kurban olarak geçerli olan, Akika kurbanında da geçerlidir. Bu hayvanlar: Deve, sığır ve koyundur. Bunun dışındaki hayvanlar geçerli olmaz. Bu, Hanefiler, Şâfiîler ve Hanbeliler arasında ittifak edilen görüştür. Mâlikilere göre

[1] Ebu Davud; hadis no:2842. Elbânî; "Sahîh-i Ebî Davud"da hadis hasendir" demiştir.

bu, iki görüşten en tercihlisidir. Bu tercihli görüşün karşısındaki görüşe göre ise, Akika kurbanı, ancak koyun cinsinden olur."[1]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine uymak için, Akika kurbanının koyundan olması daha fazîletlidir.Dolayısıyla burada koyun, deve, inek veya sığırdan daha fazîletlidir.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Kurban bayramında kesilen kurbanlıklara gelince, "Zâdu'l-Mustekni' kitabının yazarı şöyle demiştir:

"Kurbanlıkların en fazîletlisi; önce deve, sonra sığır, daha sonra da koyundur."

Yazarın kastı şudur: "Eğer devenin tamamını bir kişi keserse, koyundan daha fazîletlidir."

Ancak Akika kurbanı konusunda en fazîletlisi; önce koyun, sonra devenin tamamıdır. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi

[1] el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye; c: 30, s: 279

ve sellem-'in sünnetinde koyun gelmiştir (belirtilmiştir). Bu sebeple koyun, deveden daha fazîletlidir."[1]

Buna göre erkek çocuğu için Akika kurbanının iki koyun olması daha fazîletli olmakla birlikte bir dana (sığır) olmasında da bir sakınca yoktur.

Bilinmesi gerekir ki, Kurban bayramında kesilen hayvanlarda gerekli olan şartlar, Akika kurbanında da şarttır.

Bu şartlardan birisi; sığırın (dananın) iki yaşını tamamlamış ve üçüncü yaşına girmiş olması gerekir.

Dolayısıyla iki yaşını doldurmamış küçük dananın (sığırın) Akika kurbanı veya Kurban bayramında kurban olarak kesilmesi câiz değildir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Allah Teâlâ bana bir kız çocuğu verdikten iki saat sonra kız çocuğu öldü.Onun için Akika kurbanı kesmeli miyim?

---

[1] eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 7, s: 424

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Bu kız çocuğu için Akika kurbanı kesmeniz meşrudur. Çünkü delillerin umumî oluşu, buna delâlet etmektedir. Bu delillerden bazıları şunlardır:

1. Selmân b. Âmir ed-Dabbî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَعَ الْغُلَامِ عَقِيقَةٌ، فَأَهْرِيقُوا عَنْهُ دَمًا، وَأَمِيطُوا عَنْهُ الْأَذَى.))

[رواه الترمذي وأبو داود وابن ماجه وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"Akikası, yeni doğan çocukla birliktedir. Doğumu üzerine kan akıtın (akîka kurbanını kesin) **ve ondan eziyeti giderin** (onun saçını tıraş edin veya sünnet edin)**."**[1]

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1515. Nesâî; hadis no: 4214. Ebu Davud; hadis no: 2839. İbn-i Mâce; hadis no: 3164. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl"; c:4, s:385'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

2. Semura b. Cundub'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((كُلُّ غُلَامٍ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُسَمَّى فِيهِ، وَيُحْلَقُ رَأْسُهُ.)) [رواه الترمذي والنسائي وأبو داود وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir)**. Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir, o günde kendisine isim verilir ve başı tıraş edilir."**[1]

Eğer Akika kurbanı için insanları dâvet edip yemekte toplanmanız çocuğun ölümü sebebiyle uygun değil ise, Akika kurbanının etinden sadaka vermeniz, ondan yemeniz ve ondan insanlara hediye vermeniz yeterlidir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

---

[1] Tirmizî; hadis no: 1522. Ebu Dâvud; hadis no: 2838. İbn-i Mâce; hadis no: 3164. Elbânî, "İrvâu'l-Ğalîl'; c: 4, s: 385'te hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

Soru:

Allah Teâlâ bana bir kız çocuğu verdi ve kızım şimdi üç aylık oldu. Fakat ben kızımın Akika kurbanını kesmedim, Akika kurbanının yerine sadaka da vermedim. Bundan dolayı bana bir günah var mıdır? Bu konuda çözüm nedir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Akika kurbanı müekked sünnettir ve bu kurbanı kesmeyene bir günah yoktur.

Bunun sebebi; Amr b. Şuayb'ın, babasından, o da dedesinden rivâyet ettiğine göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَنْ وُلِدَ لَهُ وَلَدٌ فَأَحَبَّ أَنْ يَنْسُكَ عَنْهُ فَلْيَنْسُكْ، عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ.)) [رواه أبو داود وحسنه الألباني في صحيح أبي داود]

"Her kimin bir çocuğu olur da onun için kurban (Akika kurbanı) **kesmek isterse, onu kessin. Erkek çocuğu için birbirine denk iki, kız çocuğu için ise tek koyun kessin."**[1]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Akika kurbanının işini onu kesecek olanın sevmesine/istemesine bağlamıştır. Bu ise, Akika kurbanının müstehap olduğuna, farz veya vâcip olmadığına delâlet eder."[2]

Fakat Akika kurbanı konusunda ihmalkâr davranmamak gerekir. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((كُلُّ غُلَامٍ رَهِينَةٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَـابِعِهِ، وَيُـحْلَقُ، وَيُسَمَّى.))

[رواه أبو داود وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaat etmekten men edilir). **Akikası doğumunun yedinci**

---

[1] Ebu Davud; hadis no:2842. Elbânî; "Sahîh-i Ebî Davud"da hadis hasendir" demiştir.

[2] Bu konuda bkz: İbn-i Kayyim; "Tuhfetu'l-Mevdûd", s: 157.

gününde kesilir, (aynı günde) **başı tıraş edilir ve kendisine isim verilir."**[1]

Şimdi sizin kız çocuğunuz için, Akika kurbanı niyetiyle bir koyun kesmeniz gerekir.

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi'nin fetvâlarında şöyle gelmiştir:

"Akika kurbanı, müekked sünnettir.Erkek çocuk için, Kurban bayramında kesilmesi geçerli olan iki koyun veya iki keçi, kız çocuğu için ise bir koyun veya bir keçi, doğduktan sonra yedinci günde kesilir.Bir kimse, Akika kurbanını yedinci günden sonraya ertelerse, herhangi bir zamanda kesmesi câizdir ve ertelemesinde kendisine hiçbir günah yoktur. Fakat en fazîletlisi; mümkün olduğunca bir an önce kesmesidir."[2]

Not:

Soruda zikrettiğiniz: "Akika kurbanının yerine sadaka da vermedim" sözünüz için bilinmesi gerekir ki, Akika kurbanının yerine mal infak etmek, Akika kurbanının yerine geçmez. Çünkü

---

[1] Dâvud, hadis no: 2838. Elbânî, "Sahih-i Ebî Davud"da "hadis, sahihtir," demiştir.

[2] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 11, s: 934

Akika kurbanından maksat; bu kurbanı keserek Allah Teâlâ'nın rızâsına yakınlaşmaya çalışmaktır.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Soru:

Altı yıl önce benim bir erkek çocuğum doğdu ve onun için sadece bir koyun kestim. Akika kurbanının tamamlanması yani erkek çocuğu için iki koyun olması için diğer koyunu şimdi kesebilir miyim?

Yoksa iki koyunun yeniden mi kesilmesi gerekir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Akika kurbanı, müekked sünnettir. Bu sünneti terk edene hiçbir günah yoktur.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَنْ وُلِدَ لَهُ وَلَدٌ فَأَحَبَّ أَنْ يَنْسُكَ عَنْهُ فَلْيَنْسُكْ، عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ.)) [رواه أبو داود وحسنه الألباني في صحيح أبي داود]

"Her kimin bir çocuğu olur da onun için kurban (Akika kurbanı) **kesmek isterse, onu kessin. Erkek çocuğu için birbirine denk iki, kız çocuğu için ise tek koyun kessin."**[1]

Bu sünneti elde etmek istiyorsanız, altı yıl önce yaptığınız sünneti tamamlamak için şimdi sadece bir koyun kesebilirsiniz.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] Ebu Davud; hadis no:2842. Elbânî; "Sahîh-i Ebî Davud"da hadis hasendir" demiştir.